

Terveydenhuollon omavalvontasuunnitelma

Valvontalaki 741/2023

- Tullut voimaan 1.1.2024
 - Henkilöstö 9 §
 - Palveluntuottajan rekisteri 11 §
 - Palvelunjärjestäjän omavalvonta 23 §
 - Menettely omavalvonnassa ilmenneiden epäkohtien ja puutteiden johdosta 25 §
 - Omavalvontaohjelma 26 §
 - Palveluntuottajan omavalvonta 27 §
 - Palveluntuottajan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus 29 §
 - Palveluntuottajan velvollisuus tiedottaa henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta 30 §
 - Ohjaus ja arviointikäynnit 35 §
 - Tarkastusoikeus 36 §
- Kumottavat säädökset mm.
 - Yksityisestä terveydenhuollosta annettu laki (152/1990)
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 luku → Omavalvonta ja viranomaisvalvonta
 - Terveydenhuoltolain 8 §:n 3 ja 4 momentti → Laadun, asiakas- ja potilasturvallisuuden suunnitelma
 - Mielenterveyslain (1116/1990) 2, 33 a–33 c §
 - Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 23 ja 24 §

Nuorisopsykiatrian vastaanoton Omavalvontasuunnitelma

Lukijalle

Tämä on Eloisan mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden Nuorisopsykiatrian vastaanoton omavalvontasuunnitelma, joita on laadittu yksi kullekin toimintayksikölle Eloisan alueella.

Dokumentti on laadittu Valviran antaman määräyksen (1/2024) mukaisesti, joka tuli voimaan 15.5.2024

Sisällysluettelo

Toimintayksikön tiedot

Palveluntuottajaa koskevat tiedot.....

Omavalvontasuunnitelman laatiminen.....

Pääset navigoimaan dokumentissa klikkaamalla otsikoita (ctrl + klikkaus)

Toimintaperiaatteet ja käytännöt

Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet.....

Omavalvonnan toimeenpano

Asiakkaan/potilaan asema ja oikeudet.....

Palvelun sisällön omavalvonta.....

Asiakas- ja potilasturvallisuus.....

Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen...

Kehittäminen ja seuranta

Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta.....

Omavalvontasuunnitelman seuranta.....

Palvelupisteen tiedot

Palveluntuottajaa koskevat tiedot

Palveluntuottaja

Nimi: Eloisa (Etelä-Savon hyvinvointialue)

Porrassalmenkatu 35-37
5100 Mikkeli

Y-tunnus: 3221315-8

Toimintayksikkö ja palvelu

Nimi: Nuorisopsykiatrian vastaanotto

Minkä kuntien alueella palvelua tuotetaan: Etelä-Savon hyvinvointialue

Katuosoite, postinumero ja postitoimipaikka: Mielen ja kuntoutuksen talo, Porrassalmenkatu 35-37, 50100 Mikkeli
(käyntiosoite: Pirttiniemenkatu 1, 50100 Mikkeli)

Puhelinnumero: 050 351 3567 (sihteeri), Palveluluukku: 015 744 7744, Terveysneuvo 015 211 411
Eloisan vaihde: 015 411 4100

Palvelumuoto: Nuorisopsykiatrian vastaanotto vaikeasti psyykkisesti oireileville 13-17-vuotiaille Etelä-Savon hyvinvointialueen nuorille

Alihankintana ostettavat palvelut ja niiden tuottajat: Palvelusetelit: neuropsykologinen tutkimus, neuropsykologinen kuntoutus, nepsy-valmennus, musiikkiterapiapalvelut, psykofyysinen fysioterapia

Alihankintana tuotettujen palvelujen laadun varmistaminen

Palveluntuottajalla on kokonaisvastuu tuottamistaan palveluista ja sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisestä siitä riippumatta, käyttääkö palveluntuottaja alihankkijoita. Palveluntuottaja vastaa alihankkijan yksittäiselle asiakkaalle antamasta palvelusta. Palveluntuottaja on osaltaan vastuussa alihankkijoidensa ohjauksesta ja valvonnasta. Tähän liittyen palveluntuottaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että alihankkijan tuottamat palvelut vastaavat lainsäädännön vaatimuksia ja sitä, mitä tilaaja edellyttää palveluntuottajalta sekä siitä, että alihankkija noudattaa osaltaan tilaajan ja palveluntuottajan välistä sopimusta sekä tilaajan ohjeita.

Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt

Tämä omavalvontasuunnitelma on laadittu toimintayksikön palveluesihenkilön ja työntekijöiden yhteistyönä.

Henkilöstö on osallistunut suunnitelman laatimiseen seuraavasti:

Palveluesihenkilö Eeva Knaappila, sairaanhoitaja Outa Isoaho, sairaanhoitaja Suvi Havukainen-Jokinen

Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden omavalvontasuunnitelman laadintaan on osallistunut organisaation sote valvonnasta vastaava Sonja Mehtonen, tulosaluepäällikkö Johanna Puhakka. Omavalvonnan suunnittelussa tiimipalaverien yhteydessä on ollut yksikön hoitohenkilöstöä

Omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta vastaa:

Palveluesihenkilö: Eeva Knaappila, p. 044 351 4352,

eeva.knaappila@etelasavonha.fi

Omavalvontasuunnitelman päivittäminen

Omavalvontasuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vuosittain sekä silloin, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia. Omavalvonnan vastuhenkilö huolehtii yhdessä henkilöstön kanssa omavalvontasuunnitelman ajantasaisuudesta.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelma on julkisesti nähtävillä, jotta asiakkaat, omaiset ja omavalvonnasta kiinnostuneet voivat helposti ja ilman erillistä pyyntöä tutustua siihen.

Omavalvontasuunnitelma on nähtävissä asiakkaille Eloisan internetsivuilla

Omavalvontasuunnitelma on nähtävissä henkilöstölle toimintayksikön toimistoissa ja Eloisan IMS-järjestelmässä.

Toimintaperiaatteet & käytännöt

Toiminta-ajatus, arvot ja periaatteet

Omavalvonnan toimeenpano

Asiakkaan/potilaan asema ja oikeudet

Palvelun sisällön omavalvonta

Asiakas- ja potilasturvallisuus

Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Toiminta-ajatus, arvot & toimintaperiaatteet

Yksikön toiminta toteuttaa Eloisan yhteistä missiota ja arvoja!

MISSIO:

**Myö yhdessä –
Terveyttä ja
turvaa Etelä-
Savossa**

ARVOT:

- YHDENVERTAISUUS** – Palvelumme ovat kaikkien lähellä ja tukena.
- VAIKUTTAVUUS** – Toimintamme on tarkoituksenmukaista ja vastuullista.
- ASIAKASLÄHTÖISYYS** – Palvelemme potilaita inhimillisesti ja arvostavasti.
- ROHKEUS** – Uudistumme luovasti ja ennakkoluulottomasti.
- TURVALLISUUS** – Luomme turvallisen ympäristön hoitotilanteeseen ja hoitosuhteeseen.

Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Toiminta-ajatus

Terveydenhuollon palveluiden toiminta-ajatus perustuvat lainsäädäntöön eli mm. terveydenhuoltolakiin, perustuslakiin sekä lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista.

Terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Nuorisopsykiatrian vastaanotolla hoidetaan vaikeasti psyykkisesti oireilevia 13-17-vuotiaita nuoria koko Etelä-Savon hyvinvointialueelta. Hoito perustuu laaja-alaisiin nuorisopsykiatriisiin, diagnostisiin tutkimuksiin. Keskeisin hoitomuoto on prosessinomainen yksilöhoitosuhde tai psykoterapia sekä nuorelle soveltuva lääkehoito. Työskentelemme verkosto- ja perhekeskeisesti.

Lue lisää:

[Ammattieettiset velvollisuudet - Valvira](#)

[Vaitiolovelvollisuus ja salassapitovelvollisuus –Valvira](#)

[Terveydenhuoltolaki 1326/2010](#)

[Laki potilaan asemasta ja oikeuksista \(785/1992\)](#)

[Tartuntatautilaki \(1227/2016\)](#)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä \(612/2021\)](#)

Arvot ja toimintaperiaatteet

Yhdenvertaisuus – palvelumme ovat kaikkien lähellä ja tukena

Vaikuttavuus – Toimintamme on tarkoituksenmukaista ja vastuullista

Asiakslähtöisyys – palvelemme asiakkaita inhimillisesti ja arvostavasti

Turvallisuus – luomme turvaa asumiseen, työhön ja vapaa-aikaan

Rohkeus – uudistumme luovasti ja ennakkoluulottomasti

Palveluihin hakeutuminen toteutuu hyvinvointialueella yhtenäistettyjen toimintamallien mukaisesti huomioiden alueelliset eroavaisuudet. Palveluihin hakeutuminen ei edellytä lähetettä ja ne ovat integroituja muihin palveluihin. Potilaan hoito käynnistyy hoidontarpeen arviolla joko terveysneuvon puhelinpalveluissa tai ajanvarauksettoman sairaanhoitajan vastaanotolla riippuvuusvastaanoton ajanvarauksettomalla sairaanhoitajan vastaanotolla.

Toimintaa ohjaavia periaatteita ovat potilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen hoitosuunnitelmaa tehtäessä. Potilaan motivaatiota ja sitoutumista oman hoitonsa asiantuntijana pyritään aktiivisesti tukemaan hoitoprosessien mukaisesti. Potilaiden lisäksi heidän sidosryhmänsä huomioidaan tarvittaessa hoitoprosessin aikana.

Potilaiden tasavertainen kuuleminen ja kohtelemisen ovat tärkeässä osassa. Halutessaan henkilöstöllä on mahdollisuus toimia oman työnsä kehittämisprosesseissa. Yksikössä sekä potilaiden että henkilöstön turvallisuus ovat tärkeitä. Toiminnassamme pyrimme poistamaan päihde- ja riippuvuussairauksiin liittyviä ennakkoluuloja.

Palvelun toimintaperiaatteet

VAIKUTTAVUUS

- TARKOITUKSEN MUKAISUUS
- NUOREN KOKONAISVALTAINEN KOHTAAMINEN JA OIREILUN LAAJA-ALAINEN SELVITTÄMINEN
- MONIALAINEN YHTEISTYÖ NUOREN VERKOSTOJEN KANSSA
- VASTUULLISUUS
- HOIDON PORRASTEISUUS, OIKEA POTILAS OIKEASSA PALVELUSSA, HOIDON / PALVELUNTARPEEN ARVIO AMMATTILAISEN TEKEMÄNÄ, TALOUDEN JA TULOKSELLISUUDEN SEURANTA SEKÄ RAPORTOINTI

TURVALLISUUS

- TURVAA NUOREN ARKEEN, KOTIIN JA KOULUUN
- TURVAA VAPAA-AIKAAN.
- ESIM. ENNAKOIVA TYÖOTE, TURVALLISUUTTA EDISTÄVÄT TILAT JA TEKNISET RATKAISU, ILMOITUSVELVOLLISUUS, HLOKUNNAN KOULUTUS

ROHKEUS

- UUDISTUMINEN
- LUOVUUS
- ENNAKKOLUULOTTOMUUS
- OTETAAN PUHEEKSI JA PUUTUTAAN
- ESIM. UUDET PALVELUT, POTILAIEN, ASIAKKAIDEN OSALLISTAMINEN SUUNNITTELUUN JA KEHITTÄMISEEN JNE.

YHDENVERTAISUUS

- YHTÄLÄISET PALVELUT RIIPPUMATTA ASUINPAIKASTA,
- YHDENVERTAISUUSLAKI
- YHTÄLÄISET PALVELUT ELOISAN ALUEELLA, SYRJIMÄTTÖMYYS, SAAVUTETTAVUUS, PALVELUIHIN PÄÄSY
- ASIOINTITILOJEN ESTEETTÖMYYS

ASIAKASLÄHTÖISYYS

- INHIMILLISYYS
- ARVOSTAMINEN.
- YHDESSÄ NUOREN JA HÄNEN VERKOSTOJENSA KANSSA / YHTEISYMMÄRRYKSESSÄ NUOREN KANSSA
- NUOREN OSALLISUUS JA OSALLISTAMINEN HOIDON SUUNNITTELUUN, ASIAANTUNTIJUUS OMAAN ELÄMÄÄN, POTILASPALAUTE,

Omaavalonnan johtaminen ja valvonta

Palveluesihenkiö vastaa palvelupisteen omaavalonnan toteutumisesta. Laatii omaavalonntasuunnitelman palvelupisteeseen yhteistyössä henkilöstön kanssa. Käsittelee epäkohdat, korjaa ne ja raportoi palvelualuepäällikölle ja valvontatiimille. Ohjaa henkilöstöä ilmoitusvelvollisuudesta ja omaavalonnan toteuttamisesta palvelupisteessä. Raportoi omaavalonntasuunnitelman seurannasta ja kehittämistoimenpiteistä.

Tulosaluepäällikkö/palvelualuejohtaja johtaa palvelualueen toimintaa ja vastaa sen toiminnasta ja taloudesta. Vastaa palveluntuottajan, oman toiminnan ja alihankkijan omaavalonnnasta, toiminnan laadusta ja asianmukaisuudesta. Tekee yhteistyötä valvontatiimin kanssa valvonnan yhteydessä (välittää sopimustietoa valvontatiimille valvonnan yhteydessä). Vastaa palvelualueensa yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtyjen sopimusten noudattamisesta. Vastaa omaavalonnan toteutumisesta omalla palvelualueellaan yhteistyössä palvelupisteen palveluesihenkiön kanssa. On palveluyksikön vastuuhenkilö. Vastaa hoitoon pääsyn, määräaikojen ja mitoitusten omaavalonnnasta ja raportoinnista. Huolehtii palvelualueensa omaavalonntasuunnitelmien laadinnan toimeenpanosta. Toimii valvontatiimin yhteyshenkilönä ja osallistuu valvontakäynneille sovitusti. Ohjaa yksityistä palvelutuotantoa tuottamiseen liittyvistä asioista. Osallistuu vuosittaisen valvontasuunnitelman laadintaan yhteistyössä valvontatiimin kanssa. Vastaa osaltaan riskien arvioinnista, tunnistamisesta ja toimenpiteiden toteutuksesta mukaan lukien varautuminen.

Toimialajohtajalla ja muilla esihenkiöillä on taloudellinen ja tuotannollinen kokonaisvastuu. Toimialajohtaja vastaa palveluntuottajan, oman toiminnan ja alihankkijan omaavalonnnasta, toiminnan laadusta, asianmukaisuudesta yhdessä palvelualuepäällikön kanssa. Vastaa omaavalonnan toimeenpanosta omalla toimialallaan omaavalonntaohjelman mukaisesti.

Sosiaali- ja integraatiojohtaja on sosiaalihuollon johtava viranhaltija. Varmistaa osaltaan sosiaalihuollon järjestämisen asianmukaisuutta, laatua ja yhdenvertaisuutta yhteistyössä järjestämistoiminnon ja toimialajohdon kanssa. Ohjaa viranomaisten omaavalonnnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat valvontatiimin käsittelyyn.

Johtajaylilääkäri toimii terveydenhuollon toimintayksikön vastaavana lääkäriä ja johtaa ja valvoo hyvinvointialueen terveyden- ja sairaanhoitoa. Valvoo toiminnan laatua ja potilasturvallisuutta. Voi antaa laissa määriteltyjä tehtäviä ja muuta johto- ja valvontavastuuta organisaatioissa alemmalle viranhaltijalle. Vastaa hyvinvointialueen terveydenhuollon yleisestä ohjauksesta, suunnittelusta, kehittämisestä ja omaavalonnan valvonnnasta. Toimii valvontatiimin työtä ohjaavana esihenkiönä. Käsittelee terveydenhuollon kantelut ja muistutukset. Ohjaa viranomaisten omaavalonnnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat valvontatiimin käsittelyyn. Laatii vuosittaisen valvontasuunnitelman yhteistyössä valvontatiimin kanssa. Vastaa terveydenhuollon osalta (esim. hoitoon pääsy) raportoinnista.

Valvontatiimi valvoo hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevan oman palvelutuotannon ja yksityisten palvelutuottajien omaavalonnan toteutumista. Valvoo sopimusten noudattamista valvonnan yhteydessä. Vastaa palvelunjärjestäjän toteuttamasta ohjaus- ja valvontavelvoitteesta. Vastaa osaltaan viranomaisyhteistyöstä. Vastaa omaavalonntaohjelman päivittämisestä. Käsittelee ne epäkohdat, jotka tulevat valvontatiimin. Vastaa lakisääteisten mitoitusten määräaikojen omaavalonnan valvonnnasta. Ilmoittaa viranomaiselle ne poikkeamat, joita ei saada omaavalonnnallisesti korjattua. Toteuttaa valvontakäyntejä (ennakollinen, suunnitelmallinen ja reaktiivinen). Kirjaa valvonnan toimenpiteet asianmukaisesti asianhallintajärjestelmään ja/tai valvontatyökaluun. Tekee vuosittaisen valvontasuunnitelman. Seuraa ja raportoi omaavalonntaohjelman mukaisesti 4 kk:n välein. Tuottaa valvonnan toimenpiteiden vuosiraportin aluehallitukselle.

Oma- valvonnan toimeenpano

Omavalvonnan toimeenpano

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvontasuunnitelman ja omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta.

Ilman riskien tunnistamista ei riskejä voida ennaltaehkäistä eikä toteutuneisiin epäkohtiin voida puuttua suunnitelmallisesti. Omavalvonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtien uhkia arvioidaan monipuolisesti asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.

Riskit voivat aiheutua esimerkiksi riittämättömästä henkilöstömitoituksesta, toimintakulttuurista, perusteettomasta asiakkaan/potilaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta tai fyysisestä toimintaympäristöstä (esim. esteettömyydessä ja toimitilojen soveltuvuudessa esiintyviä ongelmia tai vaikeakäyttöiset laitteet). Usein riskit ovat monien toimintojen summa. **Riskienhallinnan onnistuminen edellyttää, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen keskusteluilmapiiri,** jossa sekä henkilöstö että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja potilasturvallisuuteen liittyviä havaintojaan. Riskienhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista.

Terveydenhuollon palveluissa mahdollisesti ilmeneviä riskejä ja/tai epäkohtia ovat turvallisuusriskit, asiakkaalle tapahtuneet vaaratilanteet, kuten läheltä piti -tilanteet, haittatapahtumat ja lääkepoikkeamat sekä

asiakkaan epäasiallinen kohtelu. Henkilökunta tekee kaikista läheltä piti -tilanteista potilaalle tapahtuneista poikkeamatilanteista ilmoituksen ja lähettää sen esihenkilön käsiteltäväksi.

Potilaat voivat kertoa havaitsemistaan riskeistä, uhista, epäkohdista tai laatupoikkeamista suoraan työntekijöille, jotka vievät tiedon esihenkilölle käsiteltäväksi tilanteen mukaisesti. Asiakkailta/potilailta ja läheisiltä on mahdollisuus tehdä myös [Eloisan internetsivuilla](#).

Ilmoitusvelvollisuus (Valvontalaki 29 §)

Henkilöstön on ilmoitettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä palveluyksikön vastuuhenkilölle tai muulle toiminnan valvonnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan tai potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa taikka muun lainvastaisuuden.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta palvelunjärjestäjälle tai palveluntuottajalle. Palvelunjärjestäjän, palveluntuottajan ja vastuuhenkilön on ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan taikka muun lainvastaisuuden korjaamiseksi. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Ilmoitus tehdään Kerralla-valikossa olevalla sähköisellä lomakkeella, jonka yksikön esihenkilö käsittelee -> EPÄKOHTAILMOITUSLOMAKE

Käsitteet ja käsitehierarkia

Riski

Asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantava riski:

- laite / laitteen käyttö
- hoitomenetelmä / hoitaminen
- lääke / lääkitys
- asiakas-/potilaskohteeseen liittyvä turvallisuusriski

Riskienhallinta

Seurauksiltaan merkittävien kielteisten tapahtumien järjestelmällistä määrittelyä ja niihin varautumista. Riskienhallinnalla varmistetaan, että organisaatiolla on riittävästi tietoa toiminnan, toimijoiden ja toimintaympäristön riskeistä.

Poikkeama

Mikä tahansa suunnitellusta tai sovitusta poikkeava tapahtuma, joka voi johtaa haittatapahtumaan. Poikkeama voi johtua tekemisestä, tekemättä jättämisestä tai suojausten pettämisestä.

Epäkohta tai epäkohdan uhka

Epäkohdalla tarkoitetaan esim. asiakas- ja potilasturvallisuudessa ilmeneviä puutteita, asiakkaan tai potilaan kaltoin kohtelua ja toimintakulttuuriin sisältyviä asiakkaalle tai potilaalle vahingollisia toimia. Kaltoin kohtelulla tarkoitetaan fyysistä, psyykkistä tai lääkkeillä aiheutettua toimintaa. Toimintakulttuuriin sisältyvissä ongelmassa voi olla kyse esimerkiksi yksilön perusoikeuksien tosiasiallisesta rajoittamisesta vakiintuneena käytäntönä ilman lainsäädännössä olevien edellytysten täyttymistä. Muulla lainvastaisuudella tarkoitetaan palveluja ja niiden saatavuutta tai järjestämistä tai asiakkaan ja potilaan oikeuksista annetun sääntelyn rikkomista.

Vaaratilanne

Potilaan turvallisuuden vaarantava tapahtuma, joka aiheuttaa haittaa asiakkaalle (= haittatapahtuma) tai voi aiheuttaa haittaa asiakkaalle (= läheltä piti -tapahtuma).

- **Haittatapahtuma**

Asiakkaan turvallisuuden vaarantava tapahtuma, joka aiheuttaa haittaa asiakkaalle.

- **Läheltä piti -tilanne**

Vaaratilanne, joka olisi voinut aiheuttaa haittaa asiakkaalle. Haitalta välttyttiin joko sattumalta tai siksi, että poikkeama tai vaaratilanne havaittiin ja haitalliset seuraukset pystyttiin estämään ajoissa.

Omavalvonnan toimeenpano

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat (1/3)

Riskienhallinnassa laatua ja asiakas- ja potilasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat osa jokapäiväistä arjen työtä palveluissa. Palvelupisteen vaarojen ja riskien arviointi tehdään HaiPro-riskienarviointilomakkeelle. Riskienarviointi tulee päivittää aina tarpeen mukaan sekä säännöllisesti, esimerkiksi toimintaan tai työtapoihin kohdistuvien muutosten yhteydessä. Hyvin toteutettu ja kattava riskienarviointi nostaa esille työpaikan turvallisuuteen liittyvät kehittämistarpeet

Osana riskienhallinnan toimeenpanoa **toteutuneet vaaratilanteet** (läheltä piti -tilanteet ja haittatapahtumat) **ilmoitetaan, käsitellään, raportoidaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet**. Työkaluna toimii **vaaratilanneilmoitus järjestelmä** (HaiPro®). Henkilökunta tekee kaikista läheltä piti -tilanteista tai asiakkaalle/potilaalle tapahtuneista vaaratilanteista sähköisesti ilmoituksen ja lähettää sen lähiesihenkilön käsiteltäväksi

Muista palvelussa havaituista laatueroista tai epäkohdista (esim. potilaan epäasiallinen kohtelu) **tehdään ilmoitus** toiminnasta vastaavalle taholle esim. omalle esihenkilölle.

Henkilökunta perehdytetään omavalvonnan periaatteisiin ja toimeenpanoon ja näitä koskeviin ohjeistuksiin mukaan lukien henkilökunnalle laissa asetettu velvollisuus ilmoittaa asiakas-/potilasturvallisuutta ja palvelun laatua koskevista epäkohdista ja niiden uhista.

Jokainen työntekijä on velvollinen huolehtimaan siitä, että toimintaympäristö on turvallinen sekä potilaille että henkilöstölle. Työntekijöiden tehtävänä on huolehtia potilaan hoidon ja palvelun turvallisuudesta ja laadusta organisaation ohjeiden mukaisesti. Ennakoiva riskinarviointi on osa henkilöstön päivittäistä työtä ja toimintaa ohjaava periaate. Kotikäynneille ei lähdetä yksin.

Luettelo käytössä olevista riskienhallinnan / omavalvonnan toimeenpanon ohjeista:

- Työntekijän ilmoitusvelvollisuus potilaaseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta.
- Riskien tunnistaminen ja perehtymien riskienhallinnan suunnitelmaan.
- Palo- ja Pelastussuunnitelma
- Henkilöturvallisuusohje.
- Sosiaalisen median ohjeet
- Lääkehoidon suunnitelma
- Tietoturva- ja tietosuojaohjeet
- Poikkeusoloihin liittyvä ohjeistus
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
- Työterveyden ja työsuojelun suorittamat työpaikkaselvitykset
- Defusing-ohjeistus.

Omavalvonnan toimeenpano

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat (2/3)

Vaaratapahtumien raportointi ja käsittely

Vaaratapahtumien käsittelyyn kuuluu tapahtumien kirjaaminen, käsittely ja raportointi sekä korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen. Lisäksi tapahtumista keskustellaan työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisten kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta/potilasta tai omaisia informoidaan korvausten hakemisesta. Vakavista vaaratapahtumista ilmoitetaan Eloisan valvontatiimille. Vaaratapahtumat raportoidaan ja käsitellään seuraavasti:

1. Asiakas- ja potilasturvallisuuteen ja työturvallisuuteen liittyvät vaaratapahtumat kirjataan vaaratilanneilmoitus järjestelmään. Lääkepoikkeamista otetaan lisäksi yhteys lääkäriin toimintaohjeiden saamiseksi
2. Yksikön esihenkilö käy läpi yksikkönsä vaaratilanneilmoitukset, ja ne käsitellään säännöllisesti tiimipalaverissa
3. Esihenkilö käynnistää korjaavat toimenpiteet, ja kirjaa ne vaaratilanneilmoitus järjestelmään.
4. Yksikön esihenkilö käy säännöllisesti läpi vaaratilanne tilastot.
5. Tiedottaminen kootusti sovituista muutoksista toimintatavoissa tapahtuu kirjallisesti neljän kuukauden välein, ja ne julkaistaan Eloisan verkkosivuilla.

Epäkohtailmoitusten käsittely

Henkilöstön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan/potilaan hoidon tai palvelun toteuttamisessa. Ilmoitus tehdään Kerralla-valikosta löytyvällä sähköisellä lomakkeella, jonka toimintayksikön esihenkilö käsittelee. Vastaava henkilö tekee tarvittavat selvitykset ja toimenpiteet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi.

Seuraavilla sivuilla on määritelty, miten yksikön riskienhallinnan prosessissa toteutetaan epäkohtiin liittyvät korjaavat toimenpiteet. Jos epäkohta on sellainen, että se on korjattavissa yksikön omavalvonnan menettelyssä, se otetaan välittömästi työn alle. Jos epäkohta on sellainen, että se vaatii järjestämisvastuussa olevan tahon toimenpiteitä, siirretään vastuu korjaavista toimenpiteistä toimivaltaiselle taholle.

Omavalvonnan toimeenpano

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat (3/3)

Korjaavat toimenpiteet

Riskienhallinnan prosessissa sovitaan todettujen haittatapahtumien ja epäkohtien korjaamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Muutosta vaativien laatupoikkeamien juurisyöt selvitetään ja suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet muutoksen aikaansaamiseksi. **Korjaavista toimenpiteistä tehdään kirjaukset vaaratilanneilmoitus järjestelmään.**

Yksikön esihenkilö seuraa säännöllisesti korjaavien toimenpiteiden toteutumista. Sovituista muutoksista työskentelyssä ja korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan viipymättä henkilökunnalle ja muille yhteistyötahoille. Päivittäisessä viestinnässä henkilökunnan kesken käytetään viestisovelluksia tai työkaluja, joilla henkilökunta pysyy ajan tasalla toimenpiteistä.

Lue lisää:

- [Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022-2026 – STM](#)

Henkilöstön osallistaminen korjaavien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen:

Korjaavia toimenpiteitä pohditaan työryhmässä etsien ratkaisuja, joilla toimintaympäristön ja palvelun riskejä ja vaaratilanteita voidaan korjata. Mahdollisten vaaratilanteiden ennaltaehkäisevät toimenpiteet käsitellään yksikön riskiarvioinnin yhteydessä yhdessä organisaation turvallisuusasiantuntijoiden kanssa. Työntekijöihin kohdistuvat vaaratilanteet ja mahdolliset uhat käsitellään tilanteen mukaan läpi työterveyshuollon ja työsuojelusta vastaavien tahojen kanssa. Työntekijät ovat velvollisia kirjaamaan mahdolliset riskit vaaratilannejärjestelmään.

Organisaation ohjeistukset käydään läpi yksikössä ja ne löytyvät organisaation sisäisistä ohjeista. Henkilöstö ilmoittautuu vuosittain elvytyskoulutukseen ja ensiapukoulutuksiin säännöllisesti, järjestettyihin turvallisuuskävelyihin ja turvallisuuskoulutuksiin.

AVEKKI-koulutukset kuuluvat jokaisen hoitohenkilökuntaan kuuluvan työntekijän koulutussuunnitelmaan ja työntekijät ilmoittautuva koulutuksiin.

Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely (1/3)

Haittatapahtuman huomaaminen

Potilaan epäasiallinen kohtelu

Esimerkiksi asiakkaan epäasiallinen kohtaaminen, kaltoinkohtelua tai loukkaamista sanoilla.

Muu epäkohta palvelun toteutuksessa tai epäkohdan uhka

Esimerkiksi potilasturvallisuudessa ilmenevät puutteet, asiakkaan kaltoinkohtelu ja toimintakulttuurista johtuvat asiakkaalle vahingolliset toimet taikka lainvastaisuus, sekä epäkohdan uhka, joka on ilmeinen tai voi johtaa epäkohtaan.

Tapahtuman kirjaus

- Ilmoitus esihenkilölle ja täyttämällä henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus -lomake*.
- Yksityisen palveluntuottajan velvollisuus on ilmoittaa palvelun järjestäjälle (sopimuksen vastuuhenkilölle) epäkohdista.

Ilmoituksen käsittely ja korjaavat toimenpiteet

- Esihenkilö käsittelee ilmoituksen ja tekee tarvittavat selvitykset ja toimenpiteet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi yksikössä.
- Esihenkilö ilmoittaa asiasta palvelu- tai tulosaluepäällikölle.
- Esihenkilö toimittaa lomakkeen Eloisan kirjaamoon, josta asia avataan yksikön vastuuhenkilölle (tulosaluepäällikkö).
- Keskustelu tarvittaessa asiakkaan ja omaisen kanssa.
- Asian selvittäminen tarvittaessa palvelualueetasolla.
- Yksikön vastuuhenkilö (tulosaluepäällikkö) käy läpi ilmoituksen ja toimenpiteet, joihin on ryhdytty, ja tekee tarvittaessa täydennykset lomakkeeseen ja määrittää ovatko tehdyt toimenpiteet riittävät.

Tapahtuman dokumentointi, viestintä ja raportointi

- Ilmoitukset käsitellään työyksiköissä ja tulosyksiköissä sekä palvelualueen esimiesten kanssa sekä organisaation omissa työkokouksissa koulutusmielessä noudattaen tietosuoja.
- Jos epäkohtaa ei korjata viivytyksettä, ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava ja ilmoituksen tehnyt henkilö voi ilmoittaa asiasta valvontaviranomaiselle.
- Yksikön vastuuhenkilö käy valvontatiimin kanssa 4kk välein läpi tulleet ilmoitukset läpi.
- Tulosaluepäällikkö kuittaa asian käsitellyksi asianhallintajärjestelmässä.

Seuranta

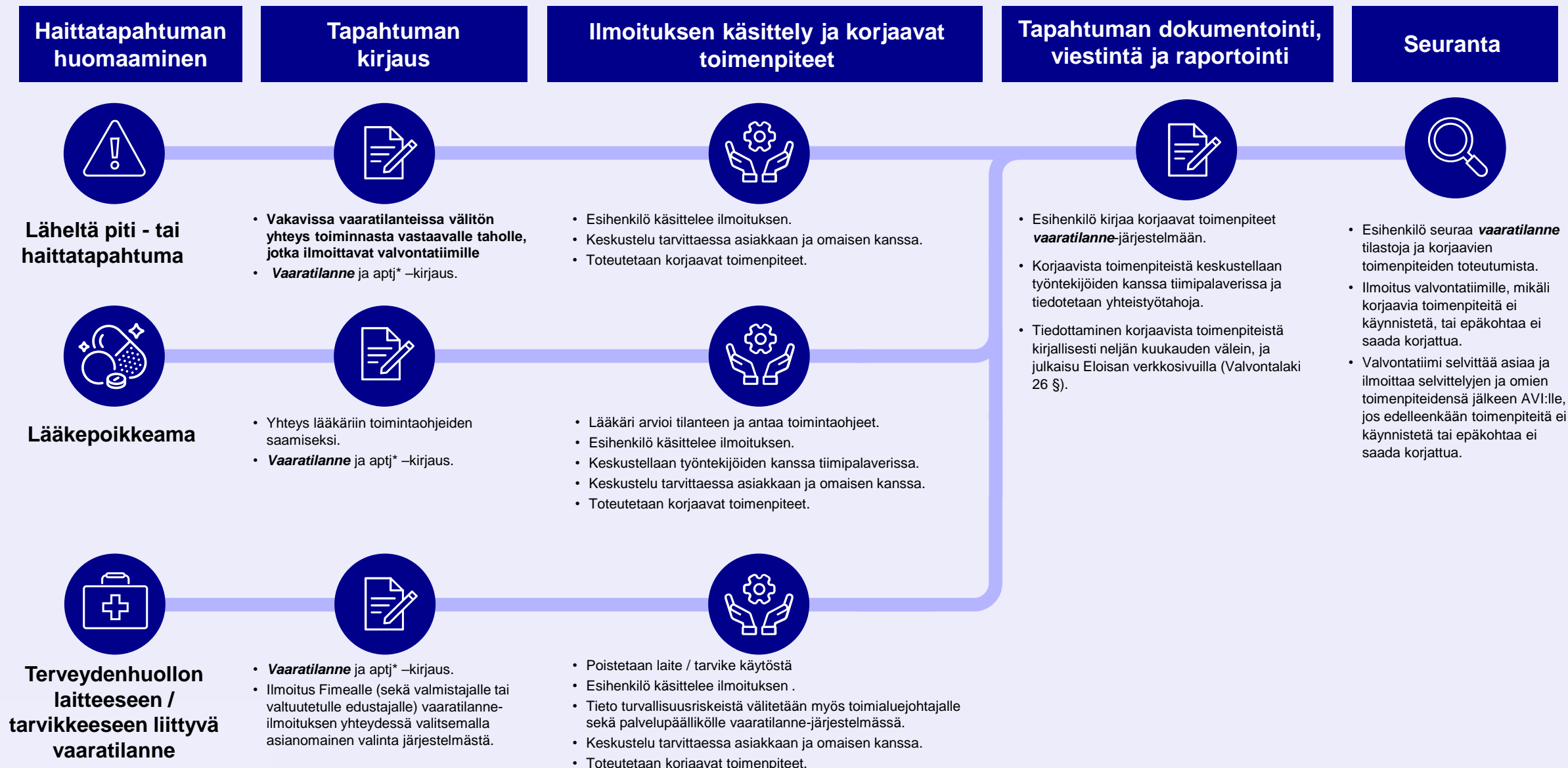

- Ilmoitus valvontatiimille, mikäli korjaavia toimenpiteitä ei käynnistetä, tai epäkohtaa ei saada korjattua.
- Valvontatiimi selvittää asiaa ja ilmoittaa selvittelyjen ja omien toimenpiteidensä jälkeen valvontaviranomaiselle asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut sellaiset puutteet, joita omavalvonnallisin toimin ei pystytä korjaamaan.
- Ilmoitusten perusteella kehitetään toimintaa.
- Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmassa kuvatun toiminnan toteutumista seurataan. Seurannasta tehdään selvitys ja sen perusteella tehtävät muutokset julkaistaan neljän kuukauden välein yleisellä tasolla Eloisan nettisivuilla sekä pidetään julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa julkaista.

* Täytettävä lomake löytyy Kerralla-valikosta ja yksityiselle palveluntuottajalle <https://etelasavonha.fi/asiakkaan-opas/asiakas-ja-potilasturvallisuus-ja-valvonta/omavalvontaohjelma-ja-suunnitelmat/>

Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely (2/3)

Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely (3/3)

Haittatapahtuman huomaaminen

Vakava vaaratapahtuma

Tapahtuman kirjaus

- Vakavissa vaaratilanteissa välitön yhteys toiminnasta vastaavalle taholle (esihenkilö/palvelu- tai tulosaluepäällikkö), jotka ilmoittavat valvontatiimille puhelimitse/ sähköpostilla
- *Vaaratilanne* ja aptj* -kirjaus.

Ilmoituksen käsittely ja korjaavat toimenpiteet

- Esihenkilö käsittelee vaaratapahtumailmoituksen ja luokittelee riskiluokan IV/V tai seuraus asiakkaalle/potilaalle on vakava.
- Valvonta-asiantuntija tekee asiasta esiselvityksen esim. soittamalla yksikköön.
- Jos tapauksessa ilmenee tutkinnan tarvetta, valvonta-asiantuntija esittelee tapauksen johtajaylilääkärille tai sosiaali- ja integraatiojohtajalle, joka tekee päätöksen tutkinnan aloituksesta.

Tapahtuman dokumentointi, viestintä ja raportointi

- Vakavan vaaratapahtuman tutkintaprosessi.
(linkki IMS:iin)

Seuranta

- Suositusten toimeenpano ja seuranta toimialalla.
- Valvontatiimi seuraa suositusten toimeenpanoa valvontakäyntien yhteydessä.

Vakavia vaaratapahtumia ovat:

- Tapahtuma, joka johti tai olisi voinut johtaa potilaan kuolemaan tai hengenvaaraan
- Tapahtuma, joka vaikutti suureen potilasjoukkoon
- Tapahtuma, joka johti tai olisi voinut johtaa sairaalahoidon aloittamiseen tai jatkamiseen sekä aiheuttanut huomattavia terveysvaikutuksia
- Tapahtuma, joka aiheutti tai olisi voinut aiheuttaa merkittävän tilapäisen tai pysyvän vamman, haitan tai toimintakyvyn heikkenemisen
- Potilaalle suoritettiin virheellinen toimenpide
- Väärä toimenpidekohde
- Hoito annettiin väärälle potilaalle
- Määrätty hoito on jäänyt merkittävältä osin antamatta.

Omavalvonnan toimeenpano

Riskienhallinnan työnjako

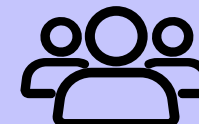
Riskienhallinta vaatii sitoutumista ja aktiivisia toimia koko henkilökunnalta.

Työntekijä

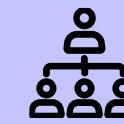
- On velvoitettu ilmoittamaan kaikista havaituista riskeistä, vaaratilanteista ja epäkohdista:
 1. suoraan omalle esihenkilölle ja
 2. tekemällä vaaratilanneilmoituksen tai
 3. täyttämällä Kerralla-valikon lomakkeen (*henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus*)
- Ottaa tarvittaessa yhteyttä lääkäriin lääkkeisiin tai lääkehoitoon liittyvän poikkeaman tapahtuessa
- Osallistuu turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen
- Sitoutuu riskienhallintaan ja toteuttaa aktiivisesti kaikkia siihen liittyviä toimia
- Huolehtii, että omalta osaltaan edistää luottamuksellista ilmapiiriä, jossa voidaan keskustella avoimesti riskeistä ja laadun hallintaan liittyvistä asioista

Esihenkilö

- On velvoitettu työntekijöiden tavoin ilmoittamaan kaikista havaituista riskeistä, vaaratilanteista ja epäkohdista
- Vastaa yksikön turvallisuustason ja -riskien arvioinnista, omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamisesta
- Vastaa henkilökunnan perehdyttämisestä omavalvonnan periaatteisiin ja toimeenpanoon ml. henkilöstön lakisääteinen ilmoitusvelvollisuus. Huolehtii omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista
- Vastaa siitä, että turvallisuuskysymysten käsittelylle on myönteinen asenneympäristö
- Käy läpi yksikkönsä vaaratilanneilmoitukset ja vie ne säännöllisesti käsittelyyn tiimipalaverissa
- Vastaa yksikössä toteutettavista korjaavista toimenpiteistä ja niihin liittyvästä tiedottamisesta henkilökunnalle sekä yhteistyökumppaneille
- Kirjaa korjaavat toimenpiteet vaaratilanneilmoitus järjestelmään ja seuraa säännöllisesti niiden toteutumista
- Mikäli korjaavia toimenpiteitä ei käynnistetä, tai epäkohtaa ei saada korjattua, esihenkilö ilmoittaa asiasta ylemmälle johdolle.

Johto

- On velvoitettu työntekijöiden tavoin ilmoittamaan kaikista havaituista riskeistä, vaaratilanteista ja epäkohdista
- Huolehtii omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että esihenkilöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista
- Huolehtii siitä, että turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi resursseja
- Sitoutuu riskienhallintaan ja toteuttaa aktiivisesti toimia riskienhallintaan
- Vastaa asiakas-/potilasturvallisuuden toteutumisesta häiriö- ja poikkeustilanteissa
- Seuraa omavalvonnan toteutumista ja raportoi siitä 4kk välein valvontatiimille

Lue lisää:

- [Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuusasiantuntijoille – VN](#)

Häiriötilanteet/poikkeusolot

Toimintayksikössä tulee varautua poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin ja laatia valmiussuunnitelma yhteistyössä henkilöstön kanssa. Esim. sähkökatkoihin varautuminen, SURO-ohjeistus jne.

Mielen ja kuntoutuksen talon yleinen pelastussuunnitelma henkilöstön perehdyttämisen ja osaamisen vahvistamiseksi löytyy sähköisessä muodossa. Pelastussuunnitelma sisältää mahdolliset riskitilanteet, turvallisuusjärjestelyjen yksityiskohtaiset kuvaukset sekä organisaation sisäisiä toimintaohjeita. Yksikössä on tehty poistumisturvallisuusselvitys sekä tarkennettu pelastussuunnitelma välittömien poikkeama- ja vaaratilanteiden varalle.

Suuronnettomuustilanteita varten organisaatiossa on prosessikuvaus ja ohjeistus tarvittaessa yksikkö- ja työryhmäkohtaisesti.

Ensitoimenpiteiden jälkeen häiriötilannetieto informoidaan Eloisan tilannekeskukselle, jotta tieto saadaan kulkemaan Eloisan sisäisesti riittävästi ja aktivoitua tarvittavat toimet häiriötilanteen hallintaan.

Tilannekeskus informoi ja tarvittaessa hälyttää Eloisan häiriötilannejohtoryhmän.

Häiriötilannejohtoryhmä ja toimialajohtajat informoivat toimialoja tarvittavalla tavalla ja käynnistävät tarvittaessa tilannekeskuksen kautta toimialojen sisäisten häiriötilanneryhmien hälyttämisen.

Henkilöstön osallistaminen suunnitteluun ja toteutukseen:

Ohjeistukset käydään läpi perehdytysvaiheessa ja vuosittain työntekijöiden kanssa. Osaamisen ylläpitämiseksi työntekijät ovat velvollisia kertaamaan organisaation ohjeistuksia. Työntekijöiden kanssa käydään keskustelua ja tarvittaessa oleellisten sidosryhmien kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä.

Häiriötilanteiden toimitaan yksikkökohtaisen pelastussuunnitelman mukaisesti ja ollaan yhteydessä lähiesihenkilöön, tilannekeskukseen ja tarvittaessa muihin organisaation oleellisiin toimijoihin.

Mikkelin sairaalakampuksella on vartiointipalvelut 24/7. Mielen ja kuntoutuksen talossa vartija on paikalla rakennuksen aukioloaikojen puitteissa (klo 7-19).

Lue lisää: [STM:n valmiusasiat](#) ja [Valmiuslaki 1552/2011](#)

KERRALLA-valikko: Pelsu -> kiinteistökohtainen pelastussuunnitelma, **ARTER IMS ->**

TURVALLISUUSOHJEISTUS, JOTA EI KYLLÄ SIELLÄ OLE

Potilaan asema ja oikeudet

Potilaan asema ja oikeudet

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, jota vahvistetaan toiminnassa.

Me toimintayksikössä...

kunnioitamme ja pyrimme vahvistamaan asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tuemme asiakkaan/potilaan osallistumista palvelujensa ja hoitonsa suunnitteluun ja toteutukseen.

Minulla potilaana on oikeus...

henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen sekä laadukkaaseen palveluun, hoitoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää.

- Minua kohdellaan kunnioittaen ihmisarvoani, vakaumustani ja yksityisyyttäni.
- Näkemykseni ja toiveeni huomioidaan palveluja ja hoitoa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Jos olen tyytymättömän palvelun laatuun ja/tai saamaani kohteluun, voin...

antaa palautetta tai kehittämideoita

tehdä ilmoituksen

tilanteesta, joka on aiheuttanut tai olisi voinut aiheuttaa haittaa

tehdä muistutuksen

tilanteesta, joka on aiheuttanut tai olisi voinut aiheuttaa haittaa

Saan lisätietoa ja neuvoja tarvittaessa henkilökunnalta, sosiaali- ja potilasasiavastaavalta tai kuluttajaoikeusneuvonnasta

Potilaan asema ja oikeudet

Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta **henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen**. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet **yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan**. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen **tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan**. Terveydenhuollon palveluissa henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa ja hoitonsa suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Itsemääräämisoikeutta koskevista periaatteista ja käytännöistä keskustellaan sekä potilasta hoitavan lääkärin että läheisten kanssa.

Itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun potilaan tai muiden henkilöiden terveys ja turvallisuus uhkaa vaarantua eikä muita keinoja ole käytettävissä. Nuorisopsykiatrian vastaanotolla ei käytetä rajoitustoimenpiteitä.

Hoitohenkilöstö antaa tietoja läheisille, omaisille ja sidosryhmille vain jos potilaalta on saatu suostumus tietojen luovuttamisesta. Jollei suostumusta voida saada potilasta tulee hoitaa yksikössä hänen henkilökohtaisen etunsa mukaisesti.

Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen yksikössä:

Potilaan kieltäytyessä hoidosta häntä on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan jollain muulla lääketieteellisesti hyväksytyllä tavalla. Potilaan kanssa yhteistyössä hoitoa suunniteltaessa ja toteutettaessa huomioidaan terveydenhuollon vaatimukset. Potilaalla on myös oikeus tehdä omaa terveyttä / henkeä vahingoittavia päätöksiä tai kieltäytyä hoidosta.

Vastaanotoilla varmistetaan potilaan yksityisyys muistuttamalla henkilöstöä vaihtolovelvollisuudesta ja tietosuojan toteutumisesta. Etäyhteydet ja tiedonvälitys toteutuvat tietosuojasäännösten mukaisesti. Potilaiden asioiden hoitoon osallistuvat ainoastaan häntä hoitava henkilöt.

Lue lisää:

Mielenterveyslaki- Valvira, INTRO- PEREHDYTYSOHJELMA, ELOISAN OHJEET

Palvelun sisällön omavalvonta

Alaikäisen päätöksentekokyvyn arviointi

- Terveystieteiden palveluissa tulee selvittää alaikäisen lapsen ja nuoren mielipide hoitoonsa aina, kun se hänen ikänsä ja kehitystasoonsa nähden on mahdollista.
- Alaikäinen voi päättää hoidostaan silloin, kun terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi, että hän ikänsä ja kehitystasonsa perusteella on kykenevä asian vaatimaan päätöksentekoon.
- Laki ei tunne mitään päätöskykyisyyden ikärajaa, vaan ammattilainen tekee arvion aina tapauskohtaisesti huomioiden asian laadun.
- Silloin, kun lapsi tai nuori arvioidaan kykeneväksi käyttämään itsemääräämisoikeuttaan, saa hän päättää myös yhteydenotosta ja tietojen antamisesta vanhemmille, muulle huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.
- Mitä vanhemmasta lapsesta on kyse, sitä huolellisemmin arviointiin tulee paneutua ja tehdä arvio tapauskohtaisesti ja vain henkilökohtaisen kontaktin perusteella.
- Potilasasiakirjoista voi saada tietoa siitä, miten lapsi tai nuori on aikaisemmin hoitanut terveydenhuollon asioitaan. Jokainen arvio päätöskyvystä perustuu kuitenkin juuri sen hetkiseen tilanteeseen ja huomioi asian laadun.
- <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoolto/alaikaisen-itsenaisen-paatoskyvyn-arviointi-terveydenhuollossa>
- Lifecare kotisivu -> Ohje -> alaikäisen kypsyysarvio

Potilaan asema ja oikeudet

Potilaan osallisuus (1/4)

Hoidon tarpeen arviointi

Potilaan hoitoon pääsystä säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Hoitoon pääsyssä tulee noudattaa lakisääteisiä määräaikoja. Kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyden hoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan myös päihteiden käytöstä johtuvaa välitöntä vieroitushoidon tarvetta.

Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveyskeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee.

Arvion tekee laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Hoidon tarpeen arviointia tehdään terveyspalveluissa monella eri tavalla, esim. digitaaliset kanavat (chat, puhelinpalvelu) tai hoitajan vastaanotto. Hoidon tarvetta arvioidaan yhdessä potilaan ja tarvittaessa hänen omaisten, läheisten tai laillisen edustajan kanssa.

Kun otat yhteyttä hoidon tarpeen arviointiin, saat apua terveydentilasi arviointiin. Tarvittaessa sinulle voidaan varata aika hoitajan tai lääkärin vastaanotolle tai saat tilanteeseesi sopivia itsehoito-ohjeita.

Nuorisopsykiatrian vastaanotolle vaaditaan lääkärin lähete. Lähetteen käsittelee yksikön ylilääkäri kiireellisyyden mukaan. Mikäli erikoissairaanhoidon kriteerit täyttyvät, nuoren hoito alkaa hoitotakuun mukaisessa ajassa ensikäynnillä nuorisopsykiatrian vastaanotolla. Ensikäynnillä tehdään hoitosuunnitelma ja otetaan mukaan moniammatillisen tiimin muut työntekijät.

Hoitosuunnitelma tehdään yhteistyössä nuoren kanssa ja tarkennetaan tarpeen mukaisesti hoidon kokonaisuutta hoitotiimissä. Hoitokokonaisuuden suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa hyödynnetään moniammatillista osaamista, kuten erityistyöntekijät (toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja, sosiaaliohjaaja, perhetyöntekijä), psykologit, sairaanhoitajat sekä lääkärit.

Potilaan asema ja oikeudet

Potilaan osallisuus (2/4)

Tutkimusta, hoitoa tai lääkinnällistä kuntoutusta koskeva suunnitelma

Suunnitelmasta säädetään Laki potilaan asemasta ja oikeudesta 4 a §:ssä. **Terveysten- ja sairaanhoitoa toteutettaessa on tarvittaessa laadittava tutkimusta, hoitoa, lääkinnällistä kuntoutusta koskeva tai muu vastaava suunnitelma.** Suunnitelmasta tulee ilmetä potilaan hoidon järjestäminen ja toteuttamisaikataulu. Suunnitelma on laadittava yhteisymmärryksessä potilaan, hänen omaisensa tai läheisensä taikka hänen laillisen edustajansa kanssa. Suunnitelman sisällöstä ja asiaan osallisista on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Hoidon toteuttamissuunnitelma eli hoitosuunnitelma on asiakirja, joka tehdään nuoren ja hänen huoltajiensa sekä verkostojen kanssa yhteisymmärryksestä ja se on ajantasainen kuvaus hoidon tavoitteista, keinoista sekä arvioinnista. Nuoren näkemykset vaihtoehdoista on kirjattava suunnitelmaan.

Hoito käynnistyy ensikäynnillä lääkärin vastaanotolla hoitosuunnitelman teolla. Hoitosuunnitelma kirjataan yksilöllisten tarpeiden mukaan ja sitä tarkennetaan yhdessä hoitotiimin kanssa. Hoitosuunnitelman mukaisia tavoitteita arvioidaan yhdessä potilaan kanssa ja päivitetään tarvittaessa yhteistyössä lääkärin kanssa. Läheiset ja sidosryhmät otetaan tarvittaessa

mukaan hoidon suunnitteluun.

Potilaan hoitosuunnitelmaa arvioidaan yhdessä potilaan kanssa hoitosuhteen edetessä. Kokonaistilanteessa tapahtuneet muutokset huomioidaan ja tarvittaessa hoitosuunnitelmaa tarkennetaan. Hoitosuunnitelman tavoitteisiin pääsyä arvioidaan yhdessä potilaan ja tarvittaessa hoidon kannalta oleellisten sidosryhmien kanssa.

Potilassuunnitelman tunteminen:

Nuorella on nimetyt hoitosuhdetyöntekijät. Potilastietojärjestelmään kirjataan tarpeisiin perustuva hoitosuunnitelma tavoitteineen. Hoitosuunnitelman arviointi ja päivittäminen on osa hoitosuhdetyöntekijän työtehtäviä. Potilastietojärjestelmän kirjaamisen ja tilastoinnin tukena käytetään käytäntöjä yhtenäistäviä kirjaamisen ohjeita.

Potilaan asema ja oikeudet

Potilaan osallisuus (3/4)

Potilaan ja läheisten osallistuminen toiminnan kehittämiseen

Nuoren, hänen perheensä ja läheistensä huomioon ottaminen on olennainen osa palvelun sisällön, laadun, potilasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä. Koska laatu ja hyvä hoito voivat tarkoittaa eri asioita henkilöstölle ja potilaille, on systemaattisesti eri tavoin kerätty palaute tärkeää saada käyttöön yksikön toiminnan kehittämisessä. Asiakkaan/potilaan ja läheisten osallisuus tarkoittaa heidän näkemystensä ja toiveidensa huomioon ottamista kaikissa palveluun ja toiminnan kehittämiseen liittyvissä tilanteissa.

Organisaatiossa on käytössä sähköinen palautejärjestelmä. Hoitohenkilökuntaa on ohjattu muistuttamaan potilaita antamaan palautetta. Potilailta saadut palautteet käydään läpi yksikön tiimikokouksessa tai palautteet välitetään suoraan työntekijälle. Kehittämisideat huomioidaan yksikön toimintaa arvioitaessa ja suunniteltaessa kehittämistoimenpiteitä.

Asiakas/potilas tai omainen/läheinen voivat antaa palautetta tai kehittämisideoita kolmella eri tavalla, joko

- 1) suoraan työntekijälle tai toimintayksikön esihenkilölle, tai
- 2) täyttämällä sähköisen palautelomakkeen osoitteessa: [Lähetä palautteesi – Eloisa \(etelasavonha.fi\)](#)

Potilaan asiallinen kohtelu ja mahdollisista epäkohdista ilmoittaminen

Jokaisella on oikeus sekä henkiseen että fyysiseen koskemattomuuteen. Tilanteisin puututaan välittömästi ja käsitellään ne asianosaisten kesken. Mahdollisista epäkohdista keskustellaan yhdessä hoitohenkilökunnan, lähiesihenkilön ja tarvittaessa organisaation johdon kanssa.

Mikäli asiakas/potilas kokee tulleen kohdelluksi epäasiallisesti, **nopein ja tehokkain tapa tehdä ilmoitus on suoraan työntekijälle tai yksikön esihenkilölle.**

Epäasiallinen kohtelu, haittatapahtuma tai vaaratapahtuma kohdistuen potilaaseen, hänen läheiseensä tai omaiseensa välitetään tiedoksi yksikön lähiesimiehelle välittömien toimenpiteiden aloittamiseksi. Tilanne käydään läpi asianosaisten kanssa, työyksikössä sekä tarvittaessa suunnitellaan jatkotoimenpiteet yhdessä organisaation ylemmän johdon kanssa.

Asiakas/potilas tai omainen/läheinen voivat tehdä ilmoituksen kahdella eri tavalla, joko

- 1) ilmoittamalla suoraan työntekijälle tai toimintayksikön esihenkilölle, ja
- 2) jos kyseessä on vaaratilanne, täyttämällä sähköisen ilmoituksen osoitteessa: [Oma ilmoitus vaaratilanteesta - Eloisa \(etelasavonha.fi\)](#)

Potilaan asema ja oikeudet

Potilaan osallisuus (4/4)

Potilaan oikeusturva

Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Asiakasta/potilasta on kohdeltava kunnioittaen hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään.

Palveluun, hoitoon tai kohteluun tyytymättömän kannattaa ensisijaisesti keskustella palvelua antaneen ammattihenkilön, tämän esihenkilön tai sosiaali-/potilasasiavastaavan kanssa. Mikäli asia ei selviä näin, asiasta voi tehdä kirjallisen muistutuksen.

Muistutus on palvelun laatuun, asiakas- ja potilasturvallisuuteen tai muuhun sosiaali- ja terveystalouden toimintaan liittyvä ilmoitus. Palvelun laatuun ja saamaansa kohteluun tyytymättömällä asiakkaalla/potilaalla on oikeus tehdä muistutus johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös asiakkaan laillinen edustaja, omainen tai läheinen. Muistutukset toimitetaan sosiaali- ja potilasasiavastaavalle. Muistutus käsitellään Eloisassa viivytyksettä. Muistutuksen vastaanottaja antaa kirjallisen, perustellun vastauksen.

Asiakkaan/potilaan palveluun tai kohteluun liittyvä muistutus ohjeineen [Eloisan nettisivuilla](#).

Yhteystiedot ja lisätietoja:

Sosiaali- ja potilasasiavastaava

- Neuvoa ja ohjaa asiakas- ja potilaslain soveltamiseen liittyvistä asioissa
- Avustaa mm. muistutusten ja muiden oikeusturvakeinojen käytössä
- Tiedottaa asiakkaiden ja potilaiden oikeuksista
- Toimii asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi

Ota yhteyttä puhelimitse arkisin klo 9-14
+358 44 351 2818

Ethän lähetä salassa pidettäviä tietoja tavallisella sähköpostilla!

Lähetä sähköpostia osoitteeseen:
sosiaali.potilasasiavastaava@etelasavonha.fi

Kuluttajaneuvonta (KVV)

- Antaa tietoa kuluttajan oikeuksista mm. tavaran tai palvelun virheen hyvityksestä, sopimuksista ja maksamisesta

Ota yhteyttä puhelimitse arkisin klo 9-15
+358 29 505 3050

Potilasvakuutuskeskus (PVK)

- PVK käsittelee kaikki terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat

potilasvahinkoilmoitukset Suomessa ja maksaa korvaukseen oikeutetulle lain mukaiset korvaukset.

- [PVK:N yhteystiedot](#)

Palvelun sisällön omavalvonta

Palvelun sisällön omavalvonta

Tausta

Hoidon tarpeen arvio tehdään nuoresta toisessa palvelussa (esim. koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, päivystys, Nuorten mielenterveys vastaanotto, Yle-vastaanotto, yksityinen lääkäripalvelu). Lähettävä lääkäri tekee yksilöllisen arvion potilaan hoidon tarpeesta ja kiireellisyydestä. Nuorisopsykiatrian vastaanoton ylilääkäri käsittelee lähetteen ja nuorelle ilmoitetaan ensikäyntiaika lääkärin vastaanotolle.

Palveluoppaista saat tarkempaa tietoa palvelujen järjestämisestä sekä kuinka palveluun voi hakeutua: [Palveluopas](#), [Asiakkaan opas](#)

Palvelun sisällön omavalvonta

Hyvinvointia ja kuntoutumista tukeva toiminta

Potilailla on saatavilla yhteneväiset palvelut samanlaisin perustein koko hyvinvointialueella huomioiden alueelliset tarpeet. Kohtaamme potilaat kunnioittavasti ja luomme hoitosuhteelle turvallisen ja luottamuksellisen pohjan.

Nuorisopsykiatrian vastaanotolla teemme monialaista ja moniammatillista yhteistyötä muiden organisaation yksiköiden kanssa ja kokoamme tarvittaessa verkostoja potilaan tarpeen mukaisesti.

Teemme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa ja ohjaamme potilaiden läheisiä heidän tarvitsemiinsa palveluihin.

Hoitotiimiin kuuluu lääkäri, sairaanhoitaja, psykologi, toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja ja sosiaalihoitaja. Hoitotiimin eri jäsenten kanssa käyty hoitosuhdetyöskentely, palveluohjaus, motivointi ja neuvonta ovat osa hyvinvointia ja kuntoutusta tukevaa toimintaa.

Hyvinvointialue myöntää palveluseleitä hoidon ja kuntoutuksen tueksi. Palveluntuottajia voi hakea www.palse.fi- sivustolta.

Hyvinvointia ja kuntoutumista tukeva toiminta

Toimintayksikössä pyritään edistämään asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä sekä osallisuutta:

FYYSINEN

- Hyvinvointia tukeva terveysneuvonta ja ohjaus: esim. liikunta, ravitsemus, vuorokausirytmii, päihteet. Somaattisten sairauksien huomiointi ja ohjaus tarvittaessa niiden osalta jatkohoitoon.

PSYKKINEN

- psykoedukaatio, omahoito-ohjelmat, oirehallinta, hoitosuhdetyöskentely, lääkehoidon aloitus ja seuranta, lyhytterapiamenetelmät, huoltajien ja perheen tapaamiset sekä heidän tuki ja ohjaaminen (esim. Palasettyöskentely).

KOGNITIIVINEN

- Psykoedukaatio, arjen- / elämänhallinta; tukeminen ja uusien toimintatapojen omaksumisen tukeminen, koulu

SOSIAALINEN

- Vertaistuki, yhteisöllisyys ja kokemusasiantuntijat, harrastukset, koulu, suku, lähimmäiset, tukihenkilöt, sovittelumenettely

OSALLISUUS

- Palveluohjaus, potilasta tuetaan omaan hoitoonsa. Yhteiskuntaan kiinnittymisen tukeminen ja 3-sektorin palveluihin ohjaaminen, ulkopuoliset yhteiset ryhmätoiminnot.

Palvelun sisällön omavalvonta

Ravitseminen

Hyvä ravitsemustila on merkittävässä roolissa nuoren toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toisaalta psyykinen oireilu voi vaikuttaa eri tavoin nuoren riittävän ravitsemuksen toteutumiseen.

Ravitsemusohjauksessa hoitohenkilöstön riittävä ravitsemusosaaminen ja kyky soveltaa sitä käytäntöön on tärkeässä roolissa. Turvalliseen hoitoon kuuluu ravitsemuksen arviointi ja keskustelu ruokavalioon liittyvistä teemoista huomioidaan hoitokontaktien yhteydessä. Nuorisopsykiatrian vastaanotolla elintapaohjausta tehdään nuoren tarpeen mukaisesti vastaanottojen yhteydessä.

Tarvittaessa nuori ohjataan eri asiantuntijoiden ja palvelujen piiriin kuten ravitsemusterapeutin vastaanotolle.

Lue lisää:

- Elintavat ja mielenterveys – THL <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyshairiot/elintavat-ja-mielenterveyshairiot>
- [Ravitsemushoitosuositus](#)

Palvelun sisällön omavalvonta

Hygieniakäytännöt ja infektioiden torjunta

Säännöllinen ja suunnitelmallinen siivous ja tekstiilien puhtaanapito ovat olennaisessa osassa asiakkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Toimintayksikössä noudatetaan Eloisan yhteisiä hygieniaohteita. Ajantasaiset hygieniaohteistukset henkilöstölle normaali- ja poikkeusoloissa löytyvät Intranetistä.

Hygieniakäytännöt toimintayksikössä:

Hyvä hygieniataso ennalta ehkäisee tarttuvien tautien leviämistä. Työntekijät noudattavat työssään tavanomaisia hygieniakäytänteitä, joihin kuuluu hyvä käsihygienia, suojainten käyttö, työskentely aseptisesti ja turvallisesti. Ajantasaiset hygieniaohteistukset löytyvät henkilöstölle normaali- ja poikkeusoloissa Intranetistä ja tulostettuna yksiköstä.

Potilasta hoitavat hoitajat seuraavat potilaan ihon kuntoa ja reaktioita lääkkeisiin. Henkilökunta on ohjeistettu varautumaan veren välityksellä tarttuviin tartuntatauteihin toimimalla Eloisan ohjeiden mukaisesti. Henkilökunta antaa potilaille tietoa siitä kuinka voi ennaltaehkäistä tartuntatauteja.

Yksikössä laitoshuoltajat huolehtivat päivittäissiivouksesta. Työntekijät huolehtivat näppäimistöjen desinfioinnista, työpöydän siisteydestä sekä työhuoneen pysymisestä turvallisena. Ylimääräisiä esineitä ei saa olla esillä turvallisuusriskin huomioiden.

Tartuntatautilain 17 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön on torjuttava suunnitelmallisesti hoitoon liittyviä infektioita. Ensisijaisesti infektioita ja tartuntatauteja ennaltaehkäistään noudattamalla tavanomaisia varotoimenpiteitä.

Tavanomaisia varotoimia käytetään systemaattisesti kaikkien asiakkaiden kohdalla, jolloin estetään mikrobien tartunta potilaiden, hoitajien ja ympäristön välillä, sekä näiden välityksellä. Keskeisin keino on työntekijöiden hyvä käsihygienia. Henkilökunta on suorittanut infektioiden torjunta – verkkokurssin ja perehdytetty puhtaanapidon toteuttamiseen. Organisaation hygieniahoidajan osaaminen on tarvittaessa käytössä.

Lisätietoa:Tartuntatautilaki

Tartuntatautilaki: työntekijän rokotussuoja 48 §
Henkilökunnan ja opiskelijoiden työasu- ja hygieniaohte potilastyöhön.
Tavanomaiset varotoimet.
Lisätietoja infektioista ja tartuntataudeista terveysturvallisuusyksiköstä.

Työterveyshuolto ja terveystarkastukset / Työterveysuunnitelma

Palvelun sisällön omavalvonta

Terveysten- ja sairaanhoito

Potilaat kuuluvat julkisen terveydenhuollon piiriin. Kiireellisen ja kiireettömän sairaanhoidon toimintaohjeet asiakkaalle ja työntekijälle on kirjattu taulukkoon.

Välitöntä hoitoa tarvitsevan potilaan tunnistaminen on kriittinen taito potilasturvallisuuden näkökulmasta. Peruelintoimintojen tunnistaminen on tärkeä osa potilasturvallisuutta. Työntekijät huomioimat mahdolliset peruselintoimintojen häiriöt ja mahdollisen yleistilan heikkenemisen jokaisen potilaskontaktin yhteydessä. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden kaikkien työntekijöiden tulee suorittaa vuosittain ensiapukoulutus. Koulutukset järjestetään organisaation sisäisesti ja työntekijät ovat velvollisia yllä pitämään osaamistaan.

Hammashoitoon liittyvissä asioissa potilas voi olla yhteydessä Eloisan suun terveydenhuoltoon. Eloisan työntekijät voivat konsultoida suun terveydenhuoltoa asiakkaiden suun- ja hampaiden hoitoon liittyvissä asioissa.

Potilasta ohjataan pitkäaikaissairauksien osalta organisaation muihin palveluihin.

NUORISOPSYKIATRIAN VASTAANOTON
ENSIAPUPAKKI SIJAITSEE OSASTOJEN 8. JA 9.
YHTEISESSÄ LÄÄKEHUONEESSA. DEFIBRILLAATTORI
LÖYTYY MYÖS SIELTÄ SEKÄ NUORISOPSYKIATRIAN
OSASTO 10:N HOITAJIEN TYÖPISTEESTÄ.

Toimintaohjeet

	Asiakkaalle	Työntekijälle
Akuutti henkeä uhkaava tilanne	Ohjeet asiakkaalle kiireellisen sairaanhoidon tarpeessa. Hätätilanteessa soimitaan 112. Ensihoito arvioi hoidon- ja jatkohoidon tarpeen.	Hätätilanteessa pyydetään kollegan apua, tarvittaessa tehdään hälytys henkilöpainikkeella, jolloin apuun saapuu apua psykiatrian osastoilta. Mielen ja kuntoutuksen taloon on mahdollista pyytää MET-ryhmä pääsairaalan puolelta henkeä uhkaavissa vaaratilanteissa.
Sairanhoidon tarve	Potilas on yhteydessä palvelun henkilöstöön tai päivystysapuun 116117. Kiireettömissä tilanteissa. Palveluluukku 015 744 7744 (ma-pe 8-15)	Päihdelääkärin konsultaatiot virka-aikana. Tarvittaessa potilas ohjataan monitoimijapäivystykseen ja ko. palvelupisteen henkilöstöä informoidaan tarvittaessa etukäteen.

Suun terveydenhuollon ajanvaraus

- Ma – pe klo 7:30-15:00, puh:

Mikkeli **Pieksämäki** **Sulkava**
015 194 4410 015 788 4350 015 527 7167
tai Kansalaisen **Savonlinna**
terveyspalvelu 015 527 7114

- Muina aikoina kiireelliset: puh. 116 117

Päivystyksellisissä tilanteissa yhteys hammaslääkäripäivystykseen ja potilaan ohjaaminen paikan päälle.

Potilasta ohjataan suun terveydenhuollon palveluihin ja suuhygienian hoitoon.

Palvelun sisällön omavalvonta

Päihde- ja riippuvuusongelmat

JOS ON JOTAIN YKSIKÖN ASIAKKAIDEN JA POTILAIEN HOIDOSSA HUOMIOITAVAA, JOS EI PÄIHDE – JA RIIPPUVUUSONGELMISTA, NIIN JOKIN MUU KESKEISEN TOIMINNON / OSAAMISALUEEN KUVAUS.

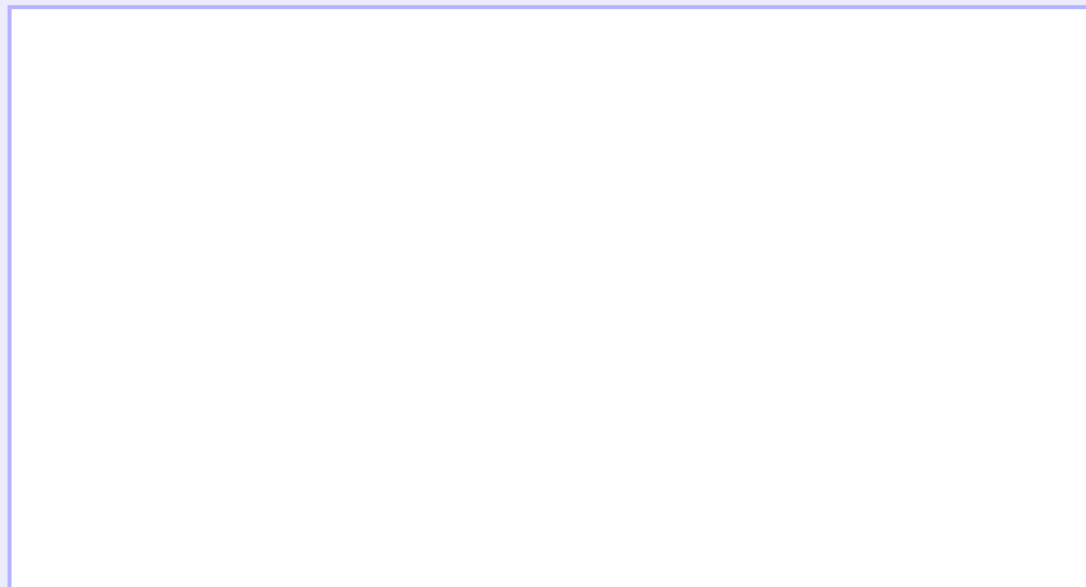
Riippuvuusvastaanoton ydinosaamista ovat päihde- ja riippuvuussairauksien kartoittaminen, arviointi ja hoito. Huumausaineiden ja lääkkeiden väärinkäytön lisäksi hoidetaan toiminnallisia riippuvuuksia. Huumausaineiden käytön kokonaisarvioinnin tukena yksikössä on käytössä mittareita ja tilanteen vaatiessa tehdään lähete laboratoriotutkimuksiin verikokeisiin. Yksikössä on näytteenotto tilat virtsanäytteitä varten, jossa pikaseula ja varmennetut seulat voidaan ottaa valvotusti ja organisaatiossa käytössä olevien ohjeiden mukaisesti.

Henkilöstöä on koulutettu lisäksi raha- ja digipelaamisen puheeksi oton, lyhytneuvonnan antamiseen ja hoitamiseen.

Alkoholin käytön tunnistamiseen on systemaattisessa käytössä AUDIT-mittari alkoholin käytön riskiarvioinnin tukena.

Yksikössä on paljon ydinosaamisen alaista asiaa. Hoitoprosesseja kehittäminen yhdessä henkilöstön kanssa on hyvinvointialueella yksi

keskeisistä teemoista tasalaatuisten palveluiden ja hoidon varmistamiseksi. Toimintamallit ja ohjeet päivitetään organisaation sisäiseen järjestelmään, Arter IMS:iin.

Palvelun sisällön omavalvonta

Lääkehoito

Yksikön lääkehoito perustuu yksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan, joka on laadittu sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehoito –oppaan mukaisesti. Lääkehoitosuunnitelma on osa henkilöstön perehdyttämistä.

Lääkehoitoon liittyvät käytännöt:

Etelä-Savon hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma määrittää koko hyvinvointialuetta koskevat ja kaikille yhteiset lääkehoidonsaamisen varmistamisen, vastuualueet, velvollisuudet ja työnjaon, lupakäytännöt, lääkehoitoprosessin, lääkehuollon, potilaiden neuvonnan, lääkehoidon vaikuttavuuden arvioinnin, dokumentoinnin sekä seuranta- ja palautusjärjestelmiin kuuluvat linjaukset toiminnan ja potilasturvallisuuden näkökulmista.

Yksikössä lääkehoidon osaaminen varmistetaan perehdytyksen aikana. Jokaisen lääkehoitoa toteuttavalla on lääkeluvat organisaation ohjeen mukaan todennettu osaaminen ja lääketentit suoritettuna. Opiskelijat perehdytetään lääkehoitoon harjoittelujakson aikana.

Lue lisää:

Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen – <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162847>

Lääkehoitoon liittyvät käytännöt:

Nuorisopsykiatrian vastaanotolla on käytössä Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden avohoidon yhteinen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelman hyväksyy toiminnasta vastaava ylilääkäri ja sitä päivitetään vähintään vuosittain erillisen työryhmän toimesta Nuorisopsykiatrian vastaanotolla ei käsitellä lääkkeitä.

Lääkehoito perustuu lääkärin määrittämään lääkehoitoon ja hoitohenkilökunta seuraa lääkehoidon toteutumista ja vaikutusta. Lääkehoitoa toteutetaan yksilöllisten hoito- ja lääkehoidon suunnitelman mukaisesti.

Lue lisää:

LINKKI ELOISAN LÄÄKEHOITO SUUNNITELMAAN?

[Lääkehoidon toteuttaminen – Valvira](#)

[Lääkkeiden määrääminen –Valvira](#)

[Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidosta opioidilääkkeillä 642/ 2023](#)

[Apteekkisopimus – ohjeistus lääkäreille ja apteekkeille Käypä Hoito / Duodecim](#)

Palvelun sisällön omavalvonta

Monialainen yhteistyö

Terveydenhuollon potilas voi tarvita useita palveluja yhtäaikaaisesti ja esim. potilaiden siirtymät palvelusta toiseen ovat osoittautuneet riskialttiiksi. Jotta palvelukokonaisuudesta muodostuisi potilaan kannalta toimiva ja hänen tarpeitaan vastaava, vaaditaan palveluntarjoajien välistä yhteistyötä, jossa erityisen tärkeää on tiedonkulku eri toimijoiden välillä. **Potilaan tuki- ja yhteistyöverkoston ytimessä on potilaan omaiset, läheiset ja muu sosiaalinen verkosto.**

Nuorisopsykiatrian vastaanoton nuoret saattavat tarvita useita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Yhteistyötä tehdään viranomaistahojen (esim. lastensuojelun sosiaalityöntekijä, poliisi), erikoissairaanhoidon, terveysasemien, sijaishuoltoyksiköiden, kuntoutuspalvelujen, oppilaitosten koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltojen, yhdistysten, Kelan, koulun ja apteekkien kanssa.

Yhteistyömuotoja ovat hoito- ja verkostokokoukset. Hoidon jatkuvuus turvataan yksiköiden välisellä yhteistyöllä. Palaverissa ovat mukana sekä lähettävän että vastaanottavan tahon lisäksi potilas itse. Tietojen luovuttamiseen tai hankkimiseen tarvitaan aina potilaan lupa. Tiedonkulku tapahtuu puhelimitse tai turvasähköpostin välityksellä.

Potilaan tuki- ja yhteistyöverkoston ytimessä on asiakkaan/potilaan omaiset ja läheiset sekä muu sosiaalinen verkosto

Monialaisia yhteistyökumppaneita: ESIM.

[AA-ryhmät](#)

[Kirkkopalvelut](#)

[Omaiset mielenterveystyön tukena](#)

[Mikkelin Kriisikeskus](#)

[Rikosuhripäivystys](#)

[Ohjaamo Olkkari](#)

[Viola](#)

[Sosiaalipäivystys](#)

Kuntien sivistystoimet, nuorisotoimi

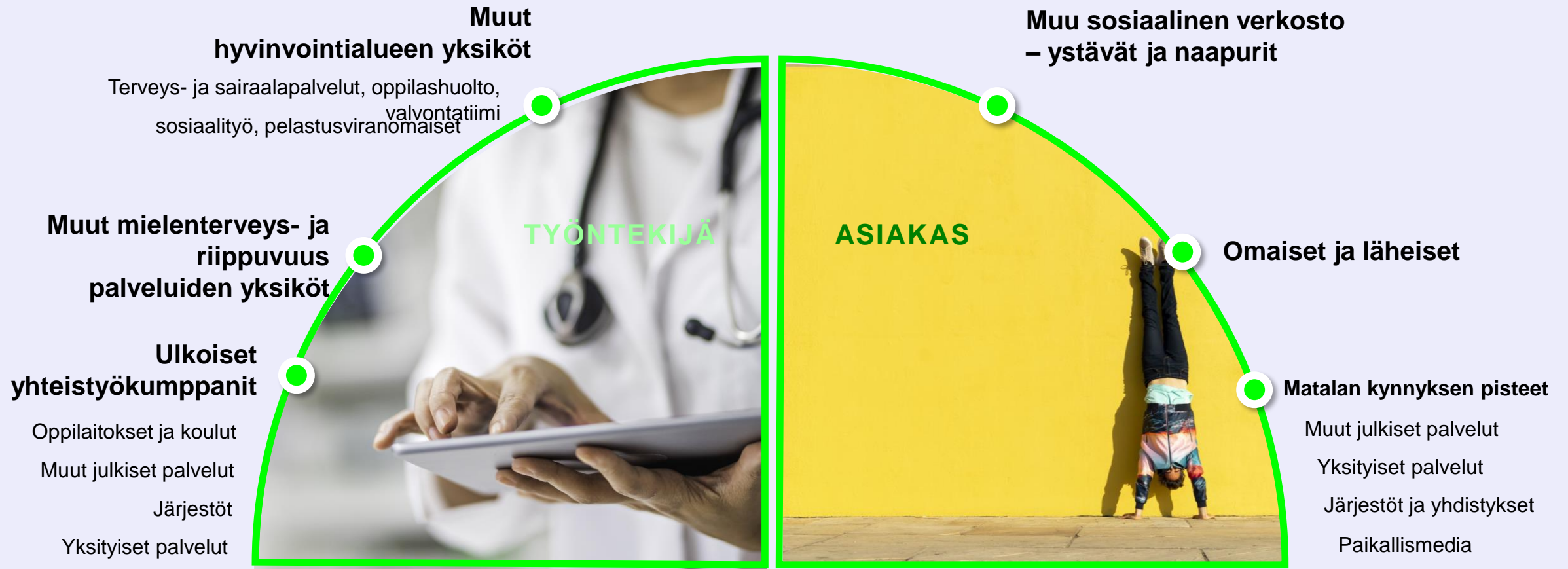
Seri-keskus

Ankkuri

MLL

Sijaishuoltoyksiköt

Monialaisen yhteistyön eri tahoja voivat olla

Palvelun sisällön omavalvonta

Itsemurhien ehkäisy

Etelä-Savon hyvinvointialue on ollut mukana Apua Ajoissa –hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on ollut ennalta ehkäistä itsemurhia parantamalla itsetuhoisten ja itsemurhaa yrittäneiden ihmisten palveluja yhdessä kolmannen sektorin palvelujen kanssa.

Henkilöstön perehdytykseen kuuluu Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen Käypä hoito –suositus. Hankkeen myötä hyvinvointialueelle on luotu strukturoitu malli itsetuhoisuuden arvioinnin tueksi (Arter IMS-> Itsemurhien ehkäisy Eloisa). Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa toteutetaan toimintamallin mukaista arviointiprosessia itsetuhoisuuden kartoittamiseksi. Itsetuhoajatuksista /-suunnitelmia kärsivälle potilaalle luodaan turvasuunnitelma. Akuutissa tilanteessa potilas ohjataan Mikkelin monitoimijapäivystyksen psykiatrian akuuttityöryhmään. Potilaiden läheisten ja omaisten tuki huomioidaan kriisiytyneessä tilanteessa palveluohjauksessa.

Työntekijät on ohjattu suorittamaan THL:n itsemurhien ehkäiseminen – verkkokoulutuksen.

Lue lisää:

[Eloisa Apua Ajoissa –hanke](#)

[THL Itsemurhien ehkäisy](#)

[Mikkelin kriisikeskus](#)

[Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020-2030.](#)

Lastensuojeluilmoitus

Terveystieteiden ammattilaiset ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan hyvinvointialueelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Ilmoitus on tehtävä viipymättä. Heillä on myös tietyissä tilanteissa velvollisuus tehdä ennakkoinen lastensuojeluilmoitus hyvinvointialueen sosiaalihuoltoon jo ennen lapsen syntymää.

Potilaan tulotilanteessa kartoitetaan potilaan perhetilanne ja tehdään protokollan mukaisesti lastensuojeluilmoitus. Se tehdään yhteistyössä potilaan kanssa. Lastensuojeluilmoituksen sisältö käydään läpi potilaan kanssa informoiden hoitohenkilöstön lakiin perustuvasta velvollisuudesta huomioida perheen kokonaistilanne myös ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Kiireellisissä tilanteissa teemme yhteistyötä sosiaalipäivystyksen kanssa.

Lue lisää:

[Eloisan lastensuojeluilmoitus](#)

[Eloisan sosiaalipäivystys](#)

[Lastensuojelulaki](#)

[Sosiaalihuoltolaki](#)

[Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusvelvollisuudet ja oikeudet](#)

Potilasturvallisuus

Palvelun sisällön omavalvonta

Potilaan kohtaaman väkivallan ehkäisy

Suomen perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet edellyttävä aktiivisia toimia yksiöiden suojelemiseksi väkivallalta sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisemistä. Jokaisella on oikeus väkivallattomaan elämään.

Nuoria ohjataan tarvittaessa turvakodin palveluihin ja palveluohjauksessa huomioidaan ohessa luetellut palvelut.

Lastensuojelulain velvoittamana teemme lastensuojeluilmoituksen tarvittaessa.

Pyrimme organisaatiossa siihen, että yksiköstämme löytyy lähisuhdeväkivallan ilmiö- ja puheeksiotto koulutuksen käytänteitä henkilöitä. Etelä-Savon hyvinvointialueella on lähisuhdeväkivaltatyön avainhenkilömalli käytössä. Avainhenkilöt koulutetaan tehtävään. Lähisuhdeväkivaltatyön moniammatillinen tiimi järjestää LÄPSY-koulutusta, joka on case-pohjainen.

Turvataidot, some, kiusaaminen, koulu

ANKKURI-poliisi

Lue lisää:

[Lastensuojeluilmoitus](#)

[Turvakoti](#)

[Kriisikeskus](#)

[RIKU Rikosuhripäivystys](#)

[Viola Ry](#)

Lue lisää:

[Ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaatorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi.](#)

Potilasturvallisuus

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Eloisa ohjaa kaikkea yhteistyötä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Terveydenhuollon lainsäädännöstä tulevat velvoitteet ohjaavat potilasturvallisuuden omavalvontaa. Palo- ja pelastusturvallisuudesta, asumisterveyden turvallisuudesta ja muista turvallisuuden ulottuvuuksista vastaavat eri viranomaiset kunkin alan oman lainsäädännön perusteella.

Potilasturvallisuuden edistäminen edellyttää kuitenkin yhteistyötä kaikkien turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Potilasturvallisuudesta vastaavien viranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä huomioiden ennakoivat toimenpiteet tilanteen riskiarviointiin perustuen. Yhteistyökumppaneita ovat turvallisuuspäällikön lisäksi organisaation työturvallisuudesta ja omavalvonnasta vastaavat henkilöt. Tärkeä taho turvallisuudessa on sairaalavartioiden henkilöstö.

Viranomaisten ja muiden toimijoiden edellyttämät ohjeistukset:

Palo- ja pelastussuunnitelma
Poistumisturvallisuussuunnitelma
Poikkeus-, kriisi- tai onnettomuustilanteissa organisaation ja yksikön toimintaohje.
Valmiussuunnitelma

Ilmoitusvelvollisuudet turvallisuudesta vastaaville viranomaisille ja toimijoille:

- Osana asiakasturvallisuuden varmistamista on ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavan toimintayksikön tehtävä terveydensuojelulain 13 §:ssä säädetty ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaisesti muuttuessa. Ilmoituksen sisällöstä säädetään terveyden-suojeluasetuksen 4 §:ssä
- Henkilökunta tekee tarvittaessa ilmoituksen Digi- ja väestötieto virastoon **edunvalvonnan tarpeessa olevasta asiakkaasta** (holhoustoimilain mukainen ilmoitusvelvollisuus): [Näin ilmoitat edunvalvontaa tarvitsevasta henkilöstä | Digi- ja väestötietovirasto \(dvv.fi\)](#)
- Henkilöstö on velvollinen ilmoittamaan palovaarasta tai muusta onnettomuusriskistä pelastusviranomaisille (pelastuslain mukainen ilmoitusvelvollisuus): [Ilmoitus ilmeisestä palovaarasta tai muusta riskistä | Pelastustoimi](#)
- Huoli läheisestä, tuttavasta tai naapurista: ilmoituksen voi tehdä kuka tahansa, joka havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi henkilön palvelujen tarve olisi syytä selvittää. Varhaisella avuntarpeen tunnistamisella pyritään tukemaan ikääntyneiden hyvinvointia ja auttamaan arjessa selviytymistä: [Ilmoitus Eloisan sosiaalihuoltoon](#)
- Jos asiakkaalta häviää lääkkeitä, henkilöstö selvittelee asiaa asiakkaan kanssa ja tukee rikosilmoituksen teossa.

Potilasturvallisuus

Henkilöstö (1/2)

Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon sovellettava lainsäädäntö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti henkilöstön riittävä terveydenhuollon ammatillinen osaaminen. Yksikössä työskentelee yksi nuorisopsykiatri, kaksi erikoistuvaa lääkärää, 3,5 psykologia, 6 sairaanhoitajaa, 0,5 toimintaterapeutti ja kuntoutusohjaaja, 0,3 sosiaalihojaaja, perhetyöntekijä, osastosihteeri

Henkilöstöressurssien riittävyys varmistetaan tarvepohjaisella ja aktiivisella rekrytoinnilla.

Henkilöstön riittävyys suhteessa asiakkaiden/potilaiden palvelujen tarpeeseen:

Yksikössä seurataan työntekijöiden hoitosuhteiden määrää, vastaanottokäyntien määrää vuositasolla suhteessa organisaation määrittämiin käyntimäärätavoitteisiin.

Henkilöstön riittävyys suhteessa potilaiden palvelujen tarpeeseen:

Yksiköissä työntekijät tarvittaessa priorisoivat omia työtehtäviään, jotta potilasturvallisuus toteutuu.

Sijaisten käytön periaatteet:

Yksikön resurssitarve määritellään mitoituslukujen mukaisesti. Sijaisia käytetään tarvittaessa henkilöstönriittävyyden turvaamiseksi pidempiin sijaisuuksiin (esim. perhevapaat)

Palveluesihenkilöiden tehtävät:

Lähiesihenkilöiden tehtävien organisoinnissa voidaan hyödyntää vuosikelloa.

Henkilöstörakenne:

- Kokonaismäärä:

Potilasturvallisuus

Henkilöstö (2/2)

Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Henkilöstön rekrytointia ohjaavat työlainsäädäntö ja työehtosopimukset, joissa määritellään sekä työntekijöiden että työnantajien oikeudet ja velvollisuudet.

Vakituisten työntekijöiden **rekrytoinnista päätetään hallintosäännön ja Eloisan sisäisten rekrytointiohjeiden mukaisesti**. Henkilöstön haku tapahtuu kuntarekry.fi kautta. Hakijoiden kelpoisuus varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattirekistereistä (SUOSIKKI ja TERHIKKI) sekä alkuperäisten opinto- ja työtodistusten avulla. Valvontalain myötä 1.1.2024 alkaen myös ikääntyneiden kanssa työskenteleviltä pyydetään rikosrekisteriote. Työhaastatteluilla varmistetaan henkilöiden pätevyys ja soveltuvuus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä pitää olla hoitamiensa tehtävien edellyttämä riittävä suullinen ja kirjallinen kielitaito

Lue lisää:

- [Riittävän kielitaidon osoittaminen – Valvira](#)

Henkilöstön perehdyttäminen ja täydennyskoulutus

Hoitohenkilökunta perehdytetään potilastyöhön, potilastietojen käsittelyyn, tietosuojaan ja omavalvonnan toteuttamiseen. Perehdys koskee myös osastolla työskenteleviä opiskelijoita sekä paluun jälkeen pitkään työtehtävistä poissaolleita.

Intron perehdytysohjelmaa hyödynnetään perusperehdytyksessä. Yksikön lähiesihenkilö käy läpi organisaation yleisen perehdytyksen, joka pitää sisällään omavalvonnan, tietosuoja- ja salassapitoasioiden käsittelyn sekä nimeää käytännön perehdytyksestä vastaavat hoitajat osastolta vastuualueittain. Uuden työntekijän perehtymistä seurataan säännöllisesti. Omavalvontasuunnitelma liitteineen toimii perehdytysmateriaalina.

Työnantajalla on täydennyskoulutusvelvollisuus. Erillinen tulosaluekohtainen koulutussuunnitelma tukee täydennyskoulutusten toteutumista.

Tavoitekeskusteluissa käydään läpi henkilökohtaisia osaamistarpeita ja tavoitteita. Täydennyskoulutuksiin kuuluvat henkilöstön ensiapu-, palo- ja pelastuskoulutukset. Velvoitekoulutukset liittyvät osaston uusien toimintamalleihin. Koulutusten toteutumista seurataan sähköisen rekisterin avulla.

Potilasturvallisuus

Toimitilat

Tilojen käytön periaatteet ja toimintakäytännöt:

Toimitilat ja olosuhteet ovat toimivat ja turvalliset kaikille tilojen käyttäjille.

Nuorisopsykiatrian vastaanotto sijaitsee Mielen ja kuntoutuksen talossa, toisessa kerroksessa. Samoissa tiloissa toimii Nuorten mielenterveysvastaanotto. Henkilökuntaa on paikalla arkipäivisin ma-pe klo 7-16. Tiloissa on yhteiskäyttöiset vastaanottohuoneet, takatoimistot, joissa 4-8 hengen työskentelypisteitä sekä lisäksi kolme yhden hengen työtilaa. Sosiaalitala on yhteinen nuorisopsykiatrian osaston kanssa.

Vastaanottohuoneita hallinnoidaan Planner-varausjärjestelmän kautta.

Toimitilat sijaitsevat vuonna 2023 valmistuneessa rakennuksessa, jossa on nykyaikaiset tekniset ratkaisut ja koneellinen ilmanvaihto. Palvelupisteelle on opasteet ja tiloihin on esteetön pääsy, myös asiakaswc-tilat ovat esteettömät. Työhuoneturvallisuus on huomioitu huonekalujen sijoittelulla ja poistumisreitit vastaanottohuoneissa on vähintään kaksi. Yksikössä säilytettävät potilastietoja sisältävät tiedot säilytetään aina lukitussa kaapissa. Tietosuojajätettä varten on olemassa lukollinen jäteastia. Taukotiloihin ja takatoimiston kirjaamistiloihin pääsy on ainoastaan henkilökunnalla.

Terveysturvallisuuslain 2 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta) sekä suunnitelmallisesti ehkäistävä terveyshaittojen syntyminen.

Etä- ja digipalveluiden avulla on lisätty palveluiden saatavuutta organisaatiossa. Hoitohenkilöstön tulee arvioida ovatko etävastaanotot potilaan hoidon kannalta soveltuvia. Vastaanottokäynnit hoidetaan pääsääntöisesti yksikössä vastaanotolla. Yksikössä työskentelee etälääkäri ja vastaanotot toteutetaan yksikössä hoitajan läsnä ollessa, jolloin potilaan tunnistamisessa ei ole haastetta. Etäpalveluihin pyydetään potilaan suullinen suostumus ja se kirjataan potilastietojärjestelmään.

Potilasturvallisuus

Teknologiset ratkaisut

Henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuudesta huolehditaan myös teknologisin ratkaisuin.

Yleisissä tiloissa on tallentava kameravalvontajärjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa sekä potilaiden että tiloissa olevien henkilöiden turvallisuutta. Kameravalvontajärjestelmän avulla pyritään ennaltaehkäisemään ja selvittämään turvallisuutta vaarantavia tilanteita. Kamerajärjestelmästä vastaa Loihde Oy.

Yksikön tiloissa on sprinklausjärjestelmä ja mahdolliset palohälytykset menevät automaattisesti suoraan pelastuslaitokselle.

Sairaalassa lukitusjärjestelmästä vastaa Certego Oy. Mielen ja kuntoutuksen talossa on sähkölukitusjärjestelmä.

Hätätapauksissa tiedottamisen tukena rakennuksessa käytetään keskusradiota.

Jokaisella osastolla työskentelevällä on henkilöturvallisuuden varmistamiseksi lisäapu- ja hätäkutsupainikkeet. Järjestelmä on 9 Solutions.

Teknologisiin ratkaisuihin liittyvät käytännöt:

Lisäapu- ja hätäkutsut välittyvät henkilöstön työpuhelimiin sekä käytävänäyttöihin.

9 Solutions monikutsujärjestelmä testataan yksikössä säännöllisesti hoitohenkilöstön toimesta. Henkilökunta on perehdytetty lisä- ja hätäkutsujärjestelmän käyttöön sekä toimintamallin mukaisesti vastuisiin hälytyksen yhteydessä.

Henkilökunnalla on työpuhelimissaan 112-sovellus hätätilanteiden varalle.

Tietosuojaan varmistamiseksi työpisteiden sijoittelun ohella tietokoneiden näytöille on hankittu tarvittaessa näyttösuojat.

Potilasturvallisuus

Terveysturvallisuuden laitteet ja tarvikkeet

Terveysturvallisuuden yksiköissä käytetään paljon erilaisia lääkinällisiksi laitteiksi luokiteltuja välineitä ja hoitotarvikkeita, joihin liittyvistä käytännöistä säädetään lääkinällisistä laitteista annetussa laissa. Hoitoon käytettäviä lääkinällisiä laitteita ovat mm. pyörätuolit, rollaattorit, sairaalasängyt, nostolaitteet, verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, kuulolaitteet, haavasidokset ym. vastaavat.

Läkinällisiä laitteita koskevasta ohjauksesta vastaa Fimea.

Läkinällisten laitteiden käyttöön, huoltoon ja käytön ohjaukseen sosiaalihuollon yksiköissä liittyy merkittäviä turvallisuusriskejä, joiden ennaltaehkäiseminen on omavalvonnassa huomioon otettava asia.

Hankinnat toteutetaan organisaation sisäisesti ja yksiköihin tilatut lääkinällisten laitteiden hankinta toteutetaan keskitetysti esihenkilön ja tulosaluepäällikön kautta. Läkinälliset laitteet rekisteröidään ja tarkistetaan säännöllisesti. Toimintaohjeet löytyvät organisaation sisäisistä ohjeista ja käyttöohjeet yksiköistä.

Terveysturvallisuuden laitteiden ja tarvikkeiden aiheuttamista vaaratilanteista ilmoitetaan Fimeaan. Eloisassa työntekijä tekee vaaratilanneilmoituksen, jonka yhteydessä vaaratilanteesta menee tieto myös Fimealle. Esihenkilö vastaa siitä, että lainmukainen ilmoitus tehdään Fimealle. Tieto turvallisuusriskeistä välitetään myös toimialuejohtajalle sekä palvelupäällikölle vaaratilanneilmoitus järjestelmässä.

Vastuuhenkilö (vastaa siitä, että yksikössä noudatetaan terveysturvallisuuden laitteista ja tarvikkeista annettua lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä):

Laitteiden ja tarvikkeiden käyttö:

Yksikössä lääkinällisiä laitteita käytetään lääkinällisiä laitteita peruselintoimintojen mittaamiseen somaattisen tilan arvioinnissa ja hoitotyön kliinisen arvion tukena.

Mittareiden testaus ja kalibrointi:

Verenpainemittari kalibroidaan vuosittain.

Alkometrit -> lainataan osastolta tarvittaessa

Kuumemittari

Defibrilaattori (yhteiskäyttöinen) tarkastetaan kuukausittain vastuuhenkilön toimesta.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Yksiköissä käytetään paljon erilaisia lääkinällisiksi laitteiksi luokiteltuja välineitä ja hoitotarvikkeita, joita ovat:

1. Perusapuvälineet

Esim. asiakkaan omat tai yksikön mittarit verensokerin ja verenpaineen seurantaan sekä happisaturaatiomittarit

Mistä laitteen saa

Asiakkaan oma tai yksikön laite

Perehtyminen laitteeseen

Pitäydymme toimittajan antamissa ohjeissa.

Verenpainemittari kalibroidaan vuosittain.

Huolto

Istekki Oy huoltaa laitteet.

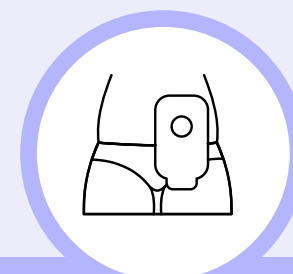
2. Erikoisapuvälineet

Esim. pyörätuolit, nostolaitteet ja hengityksen apuvälineet

Fysioterapeutin kautta alueellisesta apuvälineyksiköstä

Pitäydymme toimittajan antamissa ohjeissa. Ohjeet laitteiden käyttöön tulevat apuvälineyksiköstä asiakkaan käyttöön ja henkilöstö perehtyy ohjeisiin.

Apuvälineyksikön kautta

3. Hoitotarvikkeet (pitkäaikaissairauden hoitoon)

Esim. haavanhoito-, avanne- ja dialyysitarvikkeet

Hoitotarvikejakelun kautta.

Pitäydymme toimittajan antamissa ohjeissa.

1

Jos laite aiheuttaa vaaratilanteen, asiakas/potilas ilmoittaa työntekijälle ja laite poistetaan käytöstä

2

Työntekijä tekee vaaratilanteesta vaaratilanneilmoituksen. Ilmoituksen yhteydessä tieto menee myös Fimeaan.

3

Ilmoitus käsitellään yksikössä.

Hoitotarvikkeet ovat jäljitettävissä järjestelmässä asiakaskohtaisesti vaara- ja virhetilanteessa.

Potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Terveystieteidenhuollossa asiakas- ja potilastiedot ovat arkaluonteisia, salassa pidettäviä henkilötietoja. Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Henkilötietojen käsittelyä ohjaa vahvasti säädökset ja lait. Eloisan ylläpitämien asiakasrekisterien tietosuojaseloste on nähtävillä [Eloisan verkkosivuilla](#).

Potilastietojen käsittelyyn sisältyy kirjaaminen, katselu, käsittely ja salassapito. Potilastietojen katselusta ja salassapidosta on erilliset ohjeet, ja ne kerrataan säännöllisesti henkilökunnan kanssa. Työntekijä hyväksyy salassapito- ja tietosuojasitoumuksen osana työsopimusta. Lisäksi henkilökunta suorittaa Granite-tietosuojakoulutuksen. Koko henkilökunta sitoutuu salassapitovelvollisuuden ja Eloisan yleisen sosiaalisen median ohjeistuksen noudattamiseen. Eloisan tietosuojavastaava seuraa salassapitovelvollisuuden toteutumista säännöllisesti. Tietoturvan satunnaisotos tehdään tietohallintoyksikön toimesta neljästi vuodessa.

Tietosuojavastaavan yhteystiedot

puh.015 411 4100

tietosuojavastaava@etelasavonha.fi

Tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvän lainsäädännön ja ohjeistusten noudattaminen:

Potilastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla ja edellyttää ammatillista harkintaa sitä, mitkä tiedot ovat oleellisia ja riittäviä. Kirjaaminen on osa ammattitaitoa ja on tärkeässä roolissa kaikkien osapuolien oikeusturvan kannalta. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joista selvitetään jälkikäteen. Näitä tilanteita voivat olla epäkohtien selvittäminen tai muistutukset. Potilastiedot kirjataan potilastietojärjestelmään. Lifecare-järjestelmä on käytössä koko hyvinvointialueella. Kirjaaminen tehdään vastaanoton jälkeen, viimeistään viiden päivän kuluessa vastaanottokäynnistä. Työntekijöillä on käytössään työnantajan osoittamat kannettavat tietokoneet.

Lue lisää:

- [Potilas- ja asiakastietojen ja henkilötietojen käsittely – Valvira](#)
- [Kirjaamisopas Potilastiedon kirjaamisen yleisopas – THL](#)
- [Kirjaamisopas Hoitokertomus – THL](#)
- [THL- Terveystieteidenhuollon kirjaamisohjeet](#)
- [Määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista – THL](#)
- [Sosiaalihuollon asiakastietojen käsittely – Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)
- [Potilas- ja asiakastietojen ja henkilötietojen käsittely – Valvira](#)
- [Laki sosiaali- ja terveystieteidenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021](#)

Potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Potilastyön kirjaaminen

Potilastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla, ja edellyttää ammatillista harkintaa siitä, mitkä tiedot kussakin tapauksessa ovat olennaisia ja riittäviä. Kirjaaminen on osa ammattitaitoa, ja on **tärkeässä roolissa kaikkien osapuolien oikeusturvan kannalta** erityisesti tilanteita selvitettäessä jälkikäteen (epäkohta tai muistutus).

Potilasasiakirjamerkinnot tulee tehdä viivytyksettä. Merkinnot tulee tehdä viimeistään viiden vuorokauden kuluessa siitä, kun potilas poistuu vastaanotolta taikka palvelutapahtuma muutoin päättyy. Potilastiedot kirjataan tietojärjestelmään.

Lue lisää:

[Lainsäädäntö ohjaa asiakas- ja potilastietojen hallintaa – STM](#)

[Opas sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä – THL](#)

MIERI-KIRJAAMIS- + TILASTOINTIOHJEET: toimintakäsikirjasta, KERRALLA-valikko

Työntekijän perehdytys Potilastyön kirjaamiseen:

Perehdytyksessä hyödynnetään organisaatiossa käytössä olevaa oppimisympäristön materiaalia. Perehdyttämisen tukena huomioidaan myös sähköinen Intro-alusta. Työntekijää kirjaamisen osalta perehdyttää yksikössä kirjaamisvastaavien lisäksi koko hoitohenkilöstö.

Yksikössä on kirjaamisen vastuuhenkilöt huolehtivat kirjallisten ohjeiden ajantasaisuudesta. Organisaation kirjaamisohjeet löytyvät ArterIMS-järjestelmästä.

Potilastyön kirjaaminen: KUVAAUS KIRJAAMISEN KÄYTÄNNÖISTÄ

kirjaukset tehdään vastaanottojen yhteydessä tai viimeistään viiden päivän aikana. Jokaisella potilaalla on määritelty oma hoitosuhdetyöntekijä, joilla on kokonaishoidon osalta vastuu huolehtia kirjaukset viipymättä vastaanottojen jälkeen. Hoitosuunnitelman arvioinnit ja hoitotyönyhteenvedot kuuluvat hoitosuhdetyöntekijän vastuulle.

Kehittäminen & Seuranta

Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta

Toimiva omavalvonta on palvelujen laadun ja palvelutoiminnan kehittämisen tärkein väline. Omavalvonnassa varmistetaan palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus. **Omavalvonta on toimintayksiköissä toteutettavaa jatkuvaa ja säännöllistä toiminnan tarkastelua ja valvontaa,** joka tuottaa tietoa kehitystyön pohjaksi.

Yksikkökohtaista tietoa palvelun laadun ja potilasturvallisuuden kehittämisen tarpeista saadaan useista eri lähteistä. Omavalvonnan toimeenpanon prosessissa (riskienhallinnan prosessi) käsitellään kaikki asiakasturvallisuusriskit, epäkohtailmoitukset ja tietoon tulleet kehittämistarpeet. Korjaaville toimenpiteille sovitaan suunnitelma riskin vakavuuden mukaan. Lisäksi palvelun laadun ja vaikuttavuuden jatkuvaa kehittymistä varmistetaan muun muassa tiedolla johtamisen keinoin, eli seuraamalla erilaisia sovittuja tulosmittareita.

Omavalvontasuunnitelmaan kootaan yhteenveto kehittämissuunnitelmasta kuvaamalla kehittämistoimenpiteitä.

Kehittämissuunnitelma - toimenpiteet

1. Suullisen palautteen dokumentointi

Hoitohenkilöstö saa suullista palautetta potilailta ja heitä ohjataan antamaan palaute myös sähköisesti. Yksikössä pohditaan keinoja kerätä suullinen palaute riippuvuusvastaanoton kehittämisen tueksi.

2. Läheiset ja omaiset

Läheisten ja omaisten palveluohjauksen tehostaminen ja toimintamallin suunnittelu riippuvuusvastaanoton hoitohenkilökunnan kanssa.

3. Yksikkökohtainen perehdyttämisohjelma Intro-järjestelmään

Intro-järjestelmän hyödyntäminen systemaattisen perehdyttämisen tukena ja yksikkökohtaisen perehdyttämissuunnitelman rakentaminen yhdessä hoitohenkilöstön kanssa.

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Yksikkö seuraa omavalvontasuunnitelmaa tarkistamalla suunnitelman vuosittain. Lisäksi suunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakas-/potilasturvallisuuteen liittyviä muutoksia tai omavalvonnan säädösten muuttuessa. **Kehittämissuunnitelman toimenpiteiden seuranta tapahtuu palveluyksikössä/palvelupisteissä.**

Omavalvontaohjelmassa toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet julkaistaan 4 kk välein Eloisan nettisivuilla (1.1.2024 alkaen).

Omavalvonnan seuranta

- Eloisan omavalvontaohjelma ja omavalvontasuunnitelmat internetsivuilla
- Valvonnan yhteystiedot - Eloisa (etelasavonha.fi)
 - Ensisijaisesti palaute annetaan suoraan hoitavalle henkilöstölle ja yksikön vastuuhenkilölle. Jos palvelussa on havaittavissa asiakas- ja potilasturvallisuuteen vaikuttava seikkoja, jotka eivät ole annetusta palautteesta huolimatta parantuneet, asiasta kannattaa olla yhteydessä hyvinvointialueen valvontatiimiin.

Omavalvontasuunnitelman päivittäminen ja ajantasaisuus:

Omavalvontasuunnitelma 1.7.2024

Omavalvontasuunnitelmaa päivittää esihenkilö vähintään vuosittain. Palvelujen ja toiminnan oleellisesti muuttuessa omavalvontasuunnitelmaa päivitetään tiheämmin. Omavalvontasuunnitelma on osa perehdytysmateriaalia yksikössä, joten esihenkilön ohella työntekijät ovat velvollisia informoimaan, jos huomaavat omavalvontasuunnitelmassa päivitettävää.

Toiminnan kehittäminen yksikön ja Eloisan tasolla

Tavoite	Tiedon lähteet	Kehittämisen sykli		Käsittely	Lopputulema
		Tiedon seurannan sykli	Selite		
 <p>Laadukkaat palvelut, asiakas/potilas-turvallisuus hyvällä tasolla, vähemmän vaara-tapahtumia</p>	Yksiköt <ul style="list-style-type: none"> Raportointityökalun (vaaratilanne) ilmoitukset <ul style="list-style-type: none"> ilmoitukset epäkohdista ja niiden uhista ilmoitukset läheltä piti -tilanteista, vaaratilanteista, lääkepoikkeamista ja viallisista laitteista Potilaspalautteet <ul style="list-style-type: none"> suulliset palautteet työntekijöille sähköiset palautteet Työntekijöiden kokemukset <ul style="list-style-type: none"> ennaltaehkäisevät toimet riskienhallintaan perustuen työntekijöiden kokemukseen Tiedolla johtamisen mittarit <ul style="list-style-type: none"> toiminnan mittarit <p><i>Tiedon siirto ja kehittäminen tasojen välillä</i></p>	Kuukausi-tasolla	Ilmoitukset / palautteet / kokemukset / mittarit käydään läpi yksikön palaverissa viikoittain tai kuukausittain.	<ul style="list-style-type: none"> Tunnistetaan korjaavat toimenpiteet, ja otetaan ne käyttöön arjen toiminnassa. Päivitetään omavalvonta-suunnitelmaan kehittämistoimenpiteet kerran vuodessa, ja otetaan korjaavat toimet käyttöön. 	<p>Arjen toiminnan kehittäminen nopealla syklillä palaverissa sovitun perusteella.</p> <p>Yksikön kehittämissuunnitelma julkaistaan omavalvontasuunnitelmassa kerran vuodessa.</p>
	Eloisan taso <ul style="list-style-type: none"> Epäkohtailmoitukset Asiakaspalautteet <ul style="list-style-type: none"> Eloisan palautelomake Kokemukset <ul style="list-style-type: none"> tiimien kehittämisideat, omavalvonnan tavoitteet Tiedolla johtamisen mittarit <ul style="list-style-type: none"> toiminnan mittarit asiakastytyväisyys Yksiköiden omavalvontasuunnitelmat Valvonnan kyselyt 	tapahtuessa	Yksikön esihenkilö käsittelee.	<ul style="list-style-type: none"> Tunnistetaan palvelua koskevat korjaavat toimenpiteet, ja otetaan ne käyttöön palvelun kaikissa yksiköissä. Omavalvonta-ohjelman toteutumisen raportointi 4kk välein Eloisan nettisivuille. Vastuhenkilö käy epäkohtailmoitukset valvontatiimin kanssa läpi 4 kk:n välein 	<p>Yhtenäinen turvallinen ja laadukas toiminta, jossa riskienhallinta keskiössä.</p> <p>Palvelussa yhteinen kehittämisen suunta.</p>

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Omavalvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa palveluyksikön/pisteiden esihenkilö

Paikka ja päiväys _____

Allekirjoitus _____

Liitteet

1 – Ilmoitukset ja ilmoitusvelvollisuudet

2 – Koonti linkeistä lisätiedon pariin

Ilmoitukset ja ilmoitusvelvollisuudet

Tapaus	Ilmoitus	Henkilöstö	Asiakas tai lähipiiri	Linkki
Toiminnan kehittäminen	Palaute		x	Eloisan sähköisen palautelomakkeen osoitteessa: https://etelasavonha.fi/asiakkaan-opas/palaute-etela-savon-hyvinvointialueelle/
Ikääntyneen avuntarve	Huoli-ilmoitus <ul style="list-style-type: none"> Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta (ei suostumusta) Yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen (apua tarvitsevan suostumus) 	x	x	Sähköinen lomake verkkosivuilla: Ilmaise huolesi sähköisen lomakkeen kautta
Vaaratilanne	Ilmoitus työntekijälle ja sähköisen lomakkeen kautta		x	Eloisan internetsivuilla osoitteessa: https://etelasavonha.fi/asiakkaan-opas/asiakas-ja-potilasturvallisuus-ja-valvonta/oma-ilmoitus-vaaratilanteesta/ . Ilmoituksen käsittely kuvattu kohdassa "Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely"
	vaaratilanne-ilmoitus	x		vaaratilanne ja yhteys toiminnasta vastaavalle taholle ja asiakas- ja potilasturvallisuustiimille Ilmoituksen käsittely kuvattu kohdassa "Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely"
Asiakkaan epäasiallinen kohtelu	Muistutus		x	Muistutus Lomakkeet ja hakemukset - Eloisa (etelasavonha.fi)
	Valvontalain mukainen ilmoitus	x		Tulostettava ja täytettävä lomake löytyy henkilöstön intrasta Ilmoituksen käsittely kuvattu kohdassa "Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely"
Palvelun laitteeseen / tarvikkeeseen liittyvä vaara	Ilmoitus työntekijälle	x	x	Ilmoituksen käsittely kuvattu kohdassa "Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely"
Edunvalvonnan tarpeessa oleva henkilö / asiakas	Ilmoitus Digi- ja väestötieto- virastoon	x	x	Näin ilmoitat edunvalvontaa tarvitsevasta henkilöstä Digi- ja väestötietovirasto (dvv.fi)
Kodin palovaara tai muu onnettomuusriski	Ilmoitus pelastusviranomaiselle	x	x	Ilmoitus ilmeisestä palovaarasta tai muusta riskistä Pelastustoimi
Koti on terveystarve	Ilmoitus terveystarvevalvontaan	x	x	Savonlinna: https://www.savonlinna.fi/asukas/terveysvalvonta/asumisterveys/ Mikkeli: https://mikkeli.fi/palvelut/ymparisto/ymparistoterveydenhuolto-2/asumisterveys-ja-sisailma/ Pieksämäki: https://keskisavonymparistotoimi.fi/terveysvalvonta/asumisterveys-2/
Epäilty rikos esim. asiakkaan lääkkeet häviävät	Rikosilmoitus	x	x	Tee rikosilmoitus - asioi ensisijaisesti verkossa! - Poliisi
Lääkepoikkeama	Yhteys lääkäriin	x		Ilmoituksen käsittely kuvattu kohdassa "Riski- ja epäkohtailmoitusten käsittely"

Koonti linkeistä lisätiedon pariin

Eloisa:

- [Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut](#) - Eloisan mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut
- [Palveluopas](#) - palveluoppaasta saat tarkempaa tietoa palvelujen järjestämisestä sekä kuinka palveluun voi hakeutua
- [Tietosuojaseloste](#) - Eloisan ylläpitämien asiakasrekisterien tietosuojaseloste
- [Omavalvontaohjelma ja omavalvontasuunnitelmat](#) – Eloisan omavalvontaohjelma ja –suunnitelmat julkisesti nähtävillä
- [Valvonnan yhteystiedot](#) - yhteydenpidosta lisätietoja sivuilla
- [Eloisan lastensuojeluilmoitus](#)
- [Eloisan sosiaalipäivystys](#)
- [Eloisa Apua Ajoissa –hanke](#)
- [Psykiatrisen potilaan itsemääräämisoikeutta rajoittavat hoitotoimenpiteet](#)
- KERRALLA-VALIKKO (pelsu, ims, granite, intro, haipro jne)

Muut tahot:

- [Mielenterveyslaki](#)
- [Elintavat ja mielenterveys](#)
- [Lääkehoidon toteuttaminen – Valvira](#)
- [Lääkkeiden määrääminen –Valvira](#)

Koonti linkeistä lisätiedon pariin

Muut tahot:

- Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022-2026 – Sosiaali- ja terveysministeriö
- Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuusasiantuntijoille - Valtioneuvosto
- Turvallinen lääkehoito –opas - Sosiaali- ja terveysministeriön
- Henkilöstön rekrytointi kuntarekryn kautta – Kuntarekry
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kielitaitovaatimukset - Valvira
- Lainsäädäntö ohjaa asiakas- ja potilastietojen hallintaa – STM
- Opas sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä – THL
- Potilas- ja asiakastietojen ja henkilötietojen käsittely – Valvira
- Kirjaamisopas Potilastiedon kirjaamisen yleisopas – THL
- Kirjaamisopas Hoitokertomus – THL
- THL- Terveydenhuollon kirjaamisohjeet
- Ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi.
- THL Itsemurhien ehkäisy
- Lastensuojelulaki
- Sosiaalihuoltolaki
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusvelvollisuudet ja oikeudet

Koonti linkeistä lisätiedon pariin

Muut tahot:

- [Laki potilaan asemasta ja oikeuksista \(785/1992\)](#)
- [Tartuntatautilaki \(1227/2016\)](#)
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä \(612/2021\)](#)
- [Lääkelaki \(395/1987\)](#)
- [Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta eräillä lääkkeillä](#)
- [Apteekkisopimukset – ohjeistus lääkäreille ja apteekkeille](#)
- [Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020-2020](#)